

Euroopan
komissio

Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä

TYÖKALUPAKETTI
kestävät matkakohteet

helmikuu 2013

Yritys- ja
teollisuustoiminnan
pääosasto

Euroopan komissio tilasi tämän asiakirjan osana toteutettavuustutkimusta, jonka aiheena on Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä kohteiden tasolla toteutettavaa kestävää hallinnointia varten.

***Europe Direct -palvelu auttaa sinua löytämään
vastaukset EU:hun liittyviin kysymyksiisi.***

**Yhteinen maksuton palvelunumero (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Saat pyytämäsi tiedot maksutta. Myös useimmat puhelut ovat maksuttomia, joskin jotkin operaattorit, puhelinkioskit tai hotellit voivat periä puheluista maksun.

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu>).

Luettelointitiedot ovat teoksen lopussa.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2013

ISBN 978-92-79-29325-2

doi:10.2769/45393

The EC has the copyright of all material used in this publication

© Euroopan unioni 2013

Tämän julkaisun sisältö ei kuvasta Euroopan unionin virallista kantaa. Vastuu tiedoista ja ilmaissuista näkemyksistä on yksinomaan tekijöillä.

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Lisätietoja Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmästä ja verkosta ladattavat tukiasiakirjat, joihin työkalupaketissa viitataan, ovat www-sivustolla http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm

Printed in Italy

PAINETTU KLOORIVALKAISEMATOMALLE PAPERILLE (ECF)

Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä

TYÖKALUPAKETTI
kestävät matkakohteet

helmikuu 2013

Johdanto

Matkailu on merkittävä Euroopan unionin toimiala, joka tukee talouskasvua ja työllisyyttä. Yhtenä suurimmista haasteistamme on kuitenkin vahvistaa ja parantaa kestävän matkailun kehittymistä, jotta alan kilpailukyky voidaan turvata pitkällä aikavälillä. Kun matkailun hallinnointi on kestävä, voidaan varmistaa, että matkailuresurssien rajat ja kapasiteetti otetaan huomioon ja että tuetaan sellaisen matkailun kehitystä, jossa tasapainoisesti optimoidaan välittömät taloudelliset, ympäristö- ja sosiokulttuuriset hyödyt ja samalla taataan myös Euroopan matkailualan tulevaisuus pitkällä aikavälillä.

Ensisijaisena tavoitteena on, että Eurooppa säilyttää asemansa maailman johtavana matkailukohteena. EU:hun saapuvien kansainvälisten matkailijoiden määrä on vuodesta 1990 yli kaksinkertaistunut. Markkinaosuutensa säilyttämiseksi EU:n matkailualan on kuitenkin merkittävästi kohennettava kilpailukykyään ja kestävyyyttään. Matkailualan on otettava huomioon useita tekijöitä, kuten tuotteiden ja palveluiden laatu, sosiaalinen ja ympäristövastuu, luonnonvarat sekä kulttuuriperinnön ja paikallisten identiteettien moninaisuus.

Jotta tähän haasteeseen voitaisiin vastata, matkailualan kilpailukyky on ollut näkyvällä sijalla asialistallani toimiessani Euroopan komission varapuheenjohtajana ja teollisuus- ja yrittäjyysasioista vastaavana komissaarina. Olen ehdottanut useita toimia, joilla pyritään lisäämään Euroopan matkailualan kestävyyttä, kilpailukykyä ja näkyvyyttä kansainvälisillä markkinoilla. Tätä toimintaa kuvataan tiedonannossa *Eurooppa, maailman ykkösmatkailukohde – Euroopan matkailupolitiikan uudet puitteet*, jonka hyväksymistä komissiossa ajoin voimakkaasti vuonna 2010.

Toimiin kuuluvat mm. Euroopan matkailun laatumerkintäohjelmien käynnistäminen, joustavamman viisumipolitiikan tukeminen, EU:n sisäisten ja kolmansista maista tulevien matkailuvirtojen kasvun tukeminen, kestävä ja vastuullista matkailua koskevan eurooppalaisen peruskirjan laatiminen, Euroopan virtuaalinen matkailun seurantakeskus sekä joukko toimia, joilla lisätään matkailupalveluiden saatavuutta ja kehitetään alan osaamista.

Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä kohteiden kestävä hallinnointia varten on yksi niistä avainaloitteista, jotka komissio tiedonannossaan kehottaa panemaan täytäntöön. Euroopan indikaattorijärjestelmällä pyritään tukemaan kohteiden kestävä hallinnointia tarjoamalla sidosryhmille helpot ja hyödylliset työkalut sisältävä paketti. Se auttaa sidosryhmiä mittaamaan ja seuraamaan kestävyys hallinnointiprosesseja ja mahdollistaa myöhemmin sidosryhmien välillä tietojen jakamisen ja vertailun niiden edistymisestä ja tuloksista.

Matkailijoiden, isäntäyhteisöjen ja ympäristön tarpeiden oikea tasapaino, konfliktien vähentäminen ja keskinäisen riippuvuuden ymmärtäminen edellyttävät kohteiden erityishallinnointia. Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä kohteiden kestävää hallinnointia varten on tässä yhteydessä työkalu, joilla voidaan huomattavasti edistää näitä tavoitteita, ja kehotankin lämpimästi kaikkia hyödyntämään sitä ja auttamaan sen jakelussa.

Lopuksi haluan antaa tunnustusta matkailun kestävää kehitystä käsittelevän ryhmän (Tourism Sustainability Group – TSG) asiantuntijoiden arvokkaalle tuelle ja kiittää ryhmää sekä kaikkia kohteita, joissa indikaattoreita on testattu, niiden panoksesta järjestelmän onnistuneeseen kehittämiseen. Tämä järjestelmä ei olisi ollut mahdollinen ilman niiden aikaa, yhteistyötä, osaamista ja harkittuja näkemyksiä.

Antonio Tajani

Teollisuus- ja yrittäjyysasioista vastaava Euroopan komission varapuheenjohtaja

Sisällys

Johdanto	3
Mikä on Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmä?.....	7
Miksi Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä pitäisi toteuttaa?	8
Opastusta järjestelmän käyttöön: työkalupaketti	9
Osa 1: Euroopan kohteiden hallinnointi.....	10
Mitä kohteella tarkoitetaan?	10
Kenelle työkalupaketti on tarkoitettu?	10
Osa 2: Vaiheittainen opas indikaattorijärjestelmän käyttöön	12
Vaihe 1. Tiedotus	12
Vaihe 2. Kohdeprofiilin luominen	12
Vaihe 3. Sidosryhmien työryhmän muodostaminen	12
Vaihe 4. Tehtävien ja vastuiden jakaminen	13
Vaihe 5. Tietojen keruu ja kirjaaminen	14
Vaihe 6. Tulosten analysointi	15
Vaihe 7. Käynnissä olevan kehityksen ja jatkuvan parantamisen mahdollistaminen	16
Vuokaavio: järjestelmän 7 käyttövaihetta.....	17
Osa 3: Ydinindikaattorit ja valinnaiset indikaattorit.....	18
Yleiskatsaus indikaattoreihin	18
Ydinindikaattorit.....	21
Valinnaiset indikaattorit.....	25
Osa 4: Kohteen tietojoukko	31
Tietojoukon käyttäminen	32
Osa 5: Tukijärjestelmän tiedot.....	34
Sanasto	34
Kohdeprofiili.....	39
Kohteen hallintaa koskeva kysely	41
Yrityskysely.....	45
Kysely asukkaille	49
Kävijäkysely	51
Luettelo ehdotetuista sidosryhmistä.....	53
Kutsukirjemalli.....	54

Mikä on Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmä?

Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmä on laadittu nimenomaan matkakohteita varten. Kyseessä on paikallisten toimijoiden vastuulla ja johdolla toteutettava prosessi, jossa käsitellään matkailukohteen kestävyysseurainta, hallintaa ja tehostamista. Järjestelmä on laadittu aiemmista indikaattorijärjestelmistä koskevista aloitteista saatujen kokemusten pohjalta ja sitä on hienosäädetty kentällä tapahtuneen ja monia Euroopan eri kohteita koskeneen testauksen tulosten mukaisesti.

Järjestelmä koostuu indikaattoreista, työkalupaketista ja tietojoukosta. Se on laadittu välineeksi, jonka mikä tahansa kohde voi valita ja toteuttaa ilman erityiskoulutusta. Järjestelmä voi olla hyödyllinen, kun seurataan matkakohteiden tuloksia ja pyritään tekemään parempia päätöksiä hallinnosta, ja sillä voidaan myös vaikuttaa alaa koskeviin eri toimintalinjoihin.

Järjestelmässä on nykyisellään 27 ydinindikaattoria ja 40 valinnaista indikaattoria. Niitä voidaan käyttää vapaaehtoisuuden pohjalta yhdistettyinä kohteiden nykyisiin seurantajärjestelmiin tai niistä erillisenä. Järjestelmä on joustava. Sitä voidaan laajentaa tai supistaa kohteen tarpeiden, paikallisten sidosryhmien intressien ja kohteen erityisten kestävyyskysymysten mukaisesti.

Indikaattorijärjestelmän peruseriaatteena on, että matkakohdetta koskeva vastuu, omistajuus ja päätöksenteko jaetaan toimijoiden kesken. Kun ryhmä sitoutuu kokoontumaan ja työskentelemään yhdessä tietojen keräämiseksi ja ilmoittamiseksi, saadaan vahva väline, jolla voidaan toteuttaa kohteen hallintaa.

Miksi Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä pitäisi toteuttaa?

Euroopan komissio on pitkään ollut sitoutunut Euroopan kestävän matkailun kehittämiseen. Komissio on jo ottanut käyttöön työkaluja, joilla helpotetaan yritysten toimivaa ympäristöhallintoa. Näitä ovat esim. EU-ympäristömerkki sekä yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä (EMAS).

Matkailualan kilpailukyky liittyy läheisesti alan kestävyYTEEN, sillä matkailukohteiden laatuun vaikuttaa voimakkaasti niiden luonnon- ja kulttuuriympäristö sekä niiden nivoutuminen paikallis-yhteisöön.

Matkailun kestävyys kattaa useita seikkoja: luonnonvarojen vastuullinen käyttö, toiminnan ympäristövaikutuksen ottaminen huomioon (jätteiden syntyminen, veden ja maan käyttö ja biologisen monimuotoisuuden vähentyminen jne.), puhtaan energian käyttö, perinnön suojelu sekä kohteiden luonnon ja kulttuurin eheyden säilyttäminen, työpaikkojen laatu ja kestävyys, paikalliselle taloudelle koituvat seuraukset ja asiakaspalvelu.

Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää älykkäitä, hyödylliseen tietoon pohjautuvia päätöksiä. Näitä tietoja voidaan saada erityisindikaattoreista, jotka eivät rajoitu yhteen yrityksiä kuvaavaan tietoon, kuten kävijämäärään tai päivittäiseen kulutukseen, vaan joissa yhdistetään paikallisten kysymysten kannalta merkityksellisiä tietoja. Jos kohteen tai alueen tärkein tavoite on esimerkiksi työpaikkojen luominen, mutta vesi on kyseisellä alueella rajoittava tekijä, on järkevää laatia indikaattori, jossa verrataan syntyneitä työpaikkoja kulutettuun vesimäärään. Jos matkailuala pystyy luomaan runsaasti työpaikkoja kulutettua vesimäärää kohden, järkipäisesti toimiva hallinto tukisi matkailualaa maanviljelyn tai jonkin muun sellaisen elinkeinon sijaan, joka ei pysty luomaan vastaavaa työllisyystasoa niukoilla luonnonvaroilla. Valvonnalla seurataan ajan myötä tapahtuvaa muutosta ja tarjotaan tietoja, joita politiikantekijät voivat käyttää päätöksissään.

Matkailualan tarina on suurenmoinen, ja kehitettävien indikaattoreiden avulla matkailun kohdealueet voivat paremmin esittää näkemyksensä ja saada julkista tukea. Samalla ne voivat nimetä alat, joilla tarvitaan kehitystyötä, laatia toiminnan vertailuarvoja ja lisätä alueen matkailun kestävyttä. Mittaamalla toimintansa tuloksia matkailuala voi varmistaa itselleen keskeisen sijan vihreässä taloudessa, kun maailman resurssit käyvät yhä niukemmiksi.

Perusteita matkailukohteen seurannalle:

- paremmat tiedot päätöksentekoon
- tehokas riskinhallinta
- toimintaohjelmien priorisointi
- suorituksen vertailuarvot
- paikallisyhteisön vahvempi mukaantulo ja tuki matkailun sidosryhmille
- kävijäkokemuksen kehittyminen
- tuloksen parantuminen / kustannussäästöt
- kävijäkohtaisen arvon lisääntyminen.

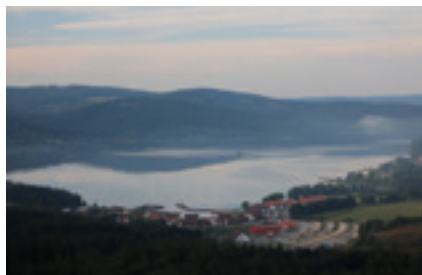
Opastusta järjestelmän käyttöön: työkalupaketti

Tämä työkalupaketti opastaa siihen, miten Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä kohteiden kestävästä hallinnoinnista varten voidaan panna täytäntöön ja miten sitä käytetään. Kyseessä on yksinkertainen ja helposti toteuttava väline, jolla on tarkoitus auttaa matkakohteita hallinnoinnissa ja seurannassa, jolloin toiminnan kestävyys lisääntyy.

Työkalupakettiin kuuluu neljä osaa. Osassa 1 esitellään ajatus kohteen kestävästä hallinnoinnista. Osa 2 on opas järjestelmän vaiheittaiseen käyttöönottoon. Osassa 3 annetaan tiivistelmä ydinindikaattoreista ja valinnaisista indikaattoreista. Osassa 4 on yleiskatsaus kohteiden tietojoukon käyttöön. Tämä on työkalu, josta saadaan käyttöön sidosryhmien keräämät tiedot.

Tämän työkalupaketin indikaattorit ovat osa kyseisen kohteen yhdenmukaista toimintatapaa. Tässä toimintatavassa korostuvat yhteistyö, jatkuva arviointi, tehokas viestintä ja kokonaisvaltainen näkemys.

Kaikki järjestelmän tukitiedot sisältyvät työkalupaketin osaan 5.

Osa 1: Euroopan kohteiden hallinnointi

Mitä kohteella tarkoitetaan?

Tässä indikaattorijärjestelmässä kohteella tarkoitetaan seuraavia:

- maantieteellinen alue, joka on nyt tai voi olla kävijöiden/matkailijoiden kannalta houkutteleva
- paikka tai alue, joka tunnetaan ja joka voidaan helposti määritellä kävijäkohteeksi ja jossa on laajalti tarjolla matkailun rakenteita ja tuotteita
- paikka tai alue, jota mainostetaan kohteena
- paikka tai alue, jossa on mahdollista mitata matkailupalveluiden tarjontaa ja kysyntää eli kävijätaloutta
- paikka tai alue, missä kävijöitä koskevaan hallinnointiprosessiin sisältyy yleensä erilaisia julkiset ja yksityisen sektorin sidosryhmiä yhdessä paikallisen yhteisön kanssa.

Suuret alueet eli maat tai sellaiset alueet, jotka eivät suoraan hallinnoi matkailuresursseja ja -rakenteita eivätkä ole suoraan yhteydessä sidosryhmiin, eivät sovellu tähän järjestelmään.

Matkailukohteet ovat matkailutoiminnan polttopisteessä. Eurostatin tilastoista käy ilmi, että eurooppalaiset tekivät vuonna 2011 hieman yli miljardi matkaa. Keskimäärin matkalla käytettiin 347 euroa, ja kaikkiaan kuluja oli 312 miljoonaa euroa.¹ Tämä talousvaikutus näkyi työllisyydessä, verotuloissa, yritysten kasvuna, ympäristön suojelussa sekä henkisenä kulttuuriperintönä. Jokainen matkailija jättää kuitenkin jälkeensä myös jätteitä, käyttää vettä ja energiaa ja vaikuttaa yhteisöihin, joissa on käynyt. Tämän vuoksi tietopohjainen ja yhteistyöhön perustuva matkakohteiden hallinnointi on olennaisen tärkeää, jotta Euroopan kohteet voivat olla elinkelpoisia pitkällä aikavälillä.

Paikallisten päättäjien on liian pitkään täytynyt tukeutua niukkoihin tilastotietoihin, kuten kävijämääriin, työllisyystutkimuksiin ja kävijöiden tyytyväisyystutkimuksiin, seuratessaan alueensa matkailua. Tällaiset tilastot eivät anna koko kuvaa matkailun vaikutuksista. Kun kerätään tietoja useista tekijöistä, joilla on merkitystä paikalliseen talouteen, paikallisyhteisöön ja ympäristöön kohdistuvien matkailun vaikutusten kannalta, matkailukohteet saavat tarkemman kuvan todellisesta tilanteesta.

Vaikka määritelmät, asialistat, perusperiaatteet ja alueelliset strategiat ovat jo hyvin vakiintuneita, tarjolla on niukalti työkaluja, jotka tukevat kohteiden paikalliskoordinaattoreita perusteltujen päätösten tekemisessä kohteen matkailun kehittämiseksi. Tällä työkalupaketilla täytetään tämä vaje.

Kenelle työkalupaketti on tarkoitettu?

Työkalupaketilla on tarkoitus auttaa sidosryhmiä mittaamaan ja parantamaan kohteidensa kestävästä kehitystä käyttämällä Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmää.

Työkalupaketti on erityisesti suunnattu paikalliselle ”huipputoimijalle”, joka haluaa käynnistää järjestelmän käytön kohteessaan. Kyseessä voi olla kohteen hallintaorganisaation korkean tason edustaja, kohteen markkinointiryhmä, matkailun edistämiskeskus, paikallinen tai alueellinen matkailuviranomainen, matkailusta vastaava ministeriö, yksityinen sektori tai matkailujärjestö. Koska tällainen ”huipputoimija” voi tulla monesta eri taustasta, Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmässä tätä kohteessa indikaattorijärjestelmän täytäntöönpanoa johtavaa henkilöä kutsutaan **kohteen paikalliskoordinaattoriksi**.

¹ Eurostat (2012) *Tourism in Europe: Results for 2011 – Issue number 28/2012*.

Kohteen paikalliskoordinaattoreiden tehtäviin sisältyy yleensä suunnittelua, hallintoa, seuranta, tiedotusta ja markkinointia ja niihin voivat kuulua myös koulutus ja laatustandardit. Kohteen paikalliskoordinaattorin rooli on olennaisen tärkeä. Tähän tehtävään ryhtyvän henkilön on voitava kerätä sidosryhmät yhteen ja vaikuttaa niihin ja saatava käyttöönsä merkitykselliset tiedot (tai saatava ne muiden kautta). Kohteen paikalliskoordinaattorilla on myös oltava valtuudet tallentaa tietoja (joista osa saattaa olla arkaluontoisia) ja jonkinasteista hallintovaltaa.

Osa 2: Vaiheittainen opas indikaattorijärjestelmän käyttöön

Tässä osassa esitetään seitsemän yksinkertaista vaihetta, joiden avulla indikaattorijärjestelmä otetaan käyttöön matkailukohteessa. **Oppaassa selvitetään prosessia, jolla luodaan sidosryhmien työryhmä, kerätään tietoja ja toimitaan tulosten pohjalta.** Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmä on laadittu nimenomaan matkakohteita varten. Kyseessä on paikallisten toimijoiden vastuulla ja johdolla toteutettava prosessi, jossa käsitellään matkailukohteen laadun ja kestävyiden seuranta, hallintaa ja tehostamista.

Vaihe 1. Tiedotus

Kun kohteessa päätetään kestävyiden mittaamisesta Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmällä, on tärkeää, että tästä päätöksestä tiedotetaan mahdollisimman monille, erityisesti paikallisille sidosryhmille. Näin helpotetaan osallistumista, tiedotetaan kohteen sitoutumisesta matkailun kestävään hallinnointiin ja saadaan lisää tukea toiminnolle ja toimille, joita on mahdollisesti syytä toteuttaa indikaattoreista saatavien tulosten pohjalta.

Kohteen paikalliskoordinaattoreiden olisi käytettävä kaikkia saatavilla olevia viestintäkeinoja ja varmistettava, että paikallisviranomaiset ja kuntataso toimivat samoin. Sosiaalinen media voi tarjota hyödyllisen ja kustannustehokkaan keinon nopeaan ja yksinkertaiseen viestintään. Lisätuna on keskustelun tukeminen, mikä on erityisen arvokasta täytäntöönpanon edistytessä.

Viestintäideoita:

- Liitetään organisaation www-sivuille ja sopiviin sosiaalisen median verkostoihin tieto kohteen osallistumisesta Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmään
- Kannustetaan paikallisia toimijoita, kuten sanomalehtiä, radioasemia tai internetin keskustelufoorumeita levittämään tietoa esim. omissa blogeissaan.
- Myös kumppaniorganisaatiot, erityisesti ne joilla on intressejä paikallisella matkailualalla, ympäristökysymyksissä ja paikallisyhteisössä, voivat levittää tietoa omien tukijoukkojensa keskuudessa.

Vaihe 2. Kohdeprofiilin luominen

Kohteen rajojen määrittely ja kohdetta koskevan yleiskatsauksen tarjoaminen muiden sidosryhmien saataville ovat olennaisia vaiheita tietojen keruussa. Tässä voidaan käyttää apuna *kohdeprofiililomaketta*. Profiililomake on helppo täyttää. Siihen sisältyvät perustiedot kohteen maantieteestä, matkailun perusrakenteista, liikenneyhteyksistä ja kävijämääristä. Kohteen paikalliskoordinaattorit voivat vapaasti muokata profiilin muotoa kohteen tarpeisiin sopivaksi. Työkalupaketin kohdassa 5 on profiililomakkeen tyhjä malli ja esimerkki täytetystä lomakkeesta.

Vaihe 3. Sidosryhmien työryhmän muodostaminen

Seuraavassa vaiheessa muodostetaan sidosryhmien työryhmä. **Työryhmä on matkailualaan osallistuvien ja siitä kiinnostuneiden kohdealueen organisaatioiden ja henkilöiden muodostama kokonaisuus.** Jotta tiedot ovat merkityksellisiä, niitä on kerättävä riittävästi, ja tätä varten on olennaisen tärkeää, että työryhmässä toimii aktiivisesti **yksityisen sektorin** ja **kohteen hallintaorganisaation** tai matkailuviranomaisen edustajia. Muita tärkeitä tahoja ovat **yhteisöryhmät, peruspalveluiden tarjoajat sekä työllisyydestä, talouskasvusta, suunnittelusta, suojelualueista ja ympäristöstä vastaavat paikallisviranomaisten yksiköt.** Kohteen paikalliskoordinaattoreiden olisi kannustettava näiden tahojen ja muiden tärkeiden sektoreiden

edustajia osallistumaan toimintaan korostamalla osallistumisesta koituvia etuja sekä yksilötasolla että edustetun organisaation tasolla.

Ihannetapauksessa ryhmä on niin suuri, että siihen kuuluu monimuotoinen sidosryhmäjoukko, mutta ei niin suuri, että päätöksenteko vaikeutuu. Kohteen paikalliskoordinaattorit haluavat ryhmään toimivan kokoonpanon. Osallistujien olisi pystyttävä hankkimaan tarvittavia tietoja ja vaikuttamaan politiikkaan ja heillä pitäisi myös olla tarvittava motivaatio ja sitoutuminen prosessiin. *Työryhmään osallistumista koskevan kutsukirjeen malli ja luettelo mahdollisista sidosryhmistä on tämän työkalupaketin kohdassa 5.*

Jos kohteella on nykyisiä komiteoita tai erityistyöryhmiä, joiden toiminnalla on samanlainen tarkoitus, olisi järkevää pyrkiä yhdistämään indikaattoreita koskeva työ nykyisen ryhmän toimialaan (selvittämällä työn merkitystä, hankkimalla suostumus ja tarvittaessa kutsumalla ryhmään joitakin uusia jäseniä).

Sidosryhmien työryhmän kokous

Tehokkain tapa tuoda kaikki tärkeät sidosryhmät mukaan työhön on kutsua ne avoimeen kokoukseen tai työpajaan. Tällöin voidaan esitellä Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmä ja sen merkitys sekä kohteelle että yksittäisille osallistujille. Tällainen kokous pitäisi mieluiten järjestää melko keskeisessä paikassa kohdealueella.

Tämä tarjoaa mahdollisuuden antaa työryhmän jäsenille yleiskatsaus järjestelmästä ja kohteelle sen käytöstä koituvista eduista. Voi olla vaikeaa koota työryhmän avauskokoukseen kaikilta merkittäviltä aloilta sopivien sidosryhmien edustajia. Kunhan osa sidosryhmistä on edustettuna, järjestelmä voidaan kuitenkin hyväksyä, ja ryhmän kokoa ja kerättäviä tietoja voidaan ajan myötä laajentaa.

Kohteen paikalliskoordinaattorin olisi kokouksessa myös esiteltävä työryhmälle erityisindikaattorit, saatava sidosryhmiltä palautetta kohteen kannalta hyödyllisimmistä ja tärkeimmistä indikaattoreista ja selvitettävä tietojen senhetkistä saatavuutta kunkin tarkastellun indikaattorin osalta.

Koska kokous on osallistava, **työryhmän jäseniä kehoitetaan myös jakamaan osaamistaan ja kokemuksiaan kohteen eri puolista.** On tärkeää sekä puhua että kuunnella sidosryhmiä. On tärkeää ohjata ryhmää kohti prosessin ymmärtämistä ja auttaa pääsemään sopimukseen siitä, miten asiassa edetään.

Vaihe 4. Tehtävien ja vastuiden jakaminen

Kokouksesta saatava tärkeä tulos on selkeä sopimus työryhmän jäsenten vastuista ja tietojen keruun määräajoista eli siitä, mikä sidosryhmä kerää kunkin indikaattorin tiedot, miten se tehdään ja mihin mennessä. Tämä prosessi auttaa priorisoimaan ydinindikaattoreiden tietojen keruun, minkä lisäksi sen avulla saadaan sidosryhmät kokemaan asia omakseen ja sitoutumaan prosessiin.

Seuraavassa taulukossa esitetään ehdotus ydinindikaattoreista, joiden pitäisi olla edustettuina työryhmässä, jotta ydinindikaattoreista tarvittavat tiedot voidaan kerätä. (On huomattava, että taulukko on ainoastaan ohjeellinen, sillä eri kohteiden organisaatiot ja niiden vastuualueet eroavat toisistaan). *Yksityiskohtaiset indikaattoritiedot (ainoastaan englanniksi) ovat saatavilla seuraavasta osoitteesta* http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm.

Luettelo mahdollisista sidosryhmistä indikaattoreiden tietojen keruuta varten

SIDOSRYHMÄ	MERKITYKSELLISET INDIKAATTORIT
Yksityisen sektorin edustajat, esim. hotellien paikallisen yhdistyksen johtaja	A.2.1, B.2.1, B.2.2, B.5.1, C.3.1, D.2.1
Kohteen hallintaorganisaatio	A.1.1, A.2.1, A.3.1, A.4.1, B.1.1, B.1.2, B.2.1, B.2.2, B.3.1, C.1.1, C.2.1, C.4.1, D.1.1, D.1.2, D.8.1
Matkailuviranomainen	A.1.1, A.2.1, A.3.1, A.4.1, B.1.1, B.1.2, B.2.1, B.2.2, B.3.1, C.1.1, C.2.1, C.4.1, D.1.1, D.1.2, D.8.1
Kohteen markkinointi- / pr-toimisto	A.4.1,
Työllisyyttä/taloutta käsittelevä paikallisviranomaisen henkilöstö	B.1.2, B.2.1, B.3.1, C.2.1, D.2.1
Oppilaitokset	C.2.1
Paikallisyhteisön organisaatio	C.1.1, D.8.1
Paikallisviranomaisen suunnitteluyksikkö	D.1.1, D.1.2, D.2.1, D.7.1, D.8.1
Paikallisen kulttuurin/perinnön suojelusta vastaava organisaatio	C.4.1
Paikallisviranomaisen liikenneyksikkö	D.1.1, D.1.2, D.2.1
Ilmastonmuutoksien vaikutuksista vastaava paikallisviranomaisen virkamies	D.2.1
Paikallisviranomaisen jätehuollosta vastaava yksikkö	B.3.1, D.3.2
Paikallinen vesi- ja viemärilaitos	D.4.1, D.5.1, D.9.1
Paikallisviranomaisen meluntorjuntayksikkö	D.8.1
Paikallinen sähkölaitos	D.6.1
Paikallisen ympäristön- / luonnonsuojelua edistävä organisaatio	D.2.1, D.7.1, D.8.1
Suojelualueista vastaava paikallisviranomaisen yksikkö	C.4.1, D.7.1

Vastuut jakautuvat yleensä selkeästi työryhmän jäsenten roolien ja mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Esimerkiksi kunnan jätehuoltoyksikön edustajan pitäisi voida raportoida kierrätysasteesta, paikallisen sähkölaitoksen edustajan energiankulutuksesta jne. Kun työryhmä siirtyy alkuvaiheen tietojen keruusta kohti tulosten analysointia ja toiminnan priorisointia, **kohteen paikalliskoordinaattorin olisi pyrittävä ohjaamaan sidosryhmiä sopimukseen, joka koskee tapauksen mukaan vastuiden määrittämistä tavoitteiden asettamisessa, toimien toteuttamisessa ja näiden tavoitteiden saavuttamisen suunnittelussa.**

Vaihe 5. Tietojen keruu ja kirjaaminen

Useimpien indikaattoreiden tietojen pitäisi olla helposti saatavilla työryhmän eri jäsenten toimialan, jäsenen työtehtävän tai mielenkiinnon kohteen mukaisesti, tai ne voivat olla saatavilla muilta esimerkiksi kansallisen tason viranomaisilta. **Tietojen keruun pitäisi olla prosessi, jossa monet eri tietolähteet yhdistyvät samaan paikkaan, jolloin niistä voidaan rakentaa tarkka kuva kohteen matkailualasta.** Joistakin indikaattoreista voi puuttua tietoja tai niitä koskevia

tietoja on laajennettava. Tällaiset tiedot voidaan hankkia kyselytutkimuksilla, kyselylomakkeilla ja muilla toimilla.

Työkalupaketin osassa 5 on kyselylomakkeiden malleja.

Näitä voidaan joko käyttää sellaisinaan tai sopeutettuina kohteen tarpeisiin. Voidaan esimerkiksi käyttää nykyisiä kyselytutkimuksia tai niihin voidaan mallien mukaan lisätä uusia kysymyksiä. Jos kohteessa ei ole käytettävissä riittäviä voimavaroja kyselytutkimusten toteuttamiseen, koordinaattori voi kerätä muiden indikaattoreiden tiedot ja keskustella työryhmässä siitä, miten resurssivaatimukset voitaisiin täyttää, jotta vastaisuudessa voitaisiin toteuttaa muiden indikaattoreiden edellyttämät kyselytutkimukset.

Kohteen paikalliskoordinaattorin pitäisi voida toimia yhteyspisteenä sidosryhmien työryhmän keräämien indikaattoritietojen kokoamista varten. Tarjolla on yksinkertainen työkalu – kohteen tietojoukko – jonka avulla koordinaattori voi tallentaa sidosryhmiltä saamansa eri indikaattoreiden tiedot. *Työkalupaketin osassa 4 on yleiskatsaus tietojoukon käyttöön ja osoitteessa*

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm on varsinainen tietojoukko. Tämän asiakirjan avulla tiedonkeruun tulokset voidaan tallentaa ja jakaa helposti sidosryhmien työryhmän kanssa.

Vaihe 6. Tulosten analysointi

Kun sidosryhmät ovat keränneet ja toimittaneet indikaattoreiden tiedot ja ne on yhdistetty kohteen tietojoukoksi, kohteen paikalliskoordinaattori voi kutsua koolle sidosryhmien työryhmän seuraavan kokouksen. Ryhmä voi tämän jälkeen tarkastella ja analysoida tuloksia, päättää realistisista vertailuarvoista tai tavoitteista ja sopia näiden saavuttamiseen tähtäävästä suunnitelmasta. Jos tulokset esimerkiksi osoittavat, että kohteessa

- biologisen monimuotoisuuden suojelu on heikolla tasolla
- matkailualan työllistämien naisten osuus on vähäinen
- pieni osuus majoitusliikkeistä harjoittaa veden säästöön tähtääviä toimia

kohteen paikalliskoordinaattori voi yhdessä sidosryhmien työryhmän kanssa päättää, mikä näistä seikoista on kohteen prioriteetti ja sopia toteutettavista toimista. Jokaisella indikaattorisivulla on toimintaehdotuksia. Ne ovat saatavilla osoitteesta

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm (asiakirjat ovat saatavilla englanniksi). Kun priorisointi on tehty, kiireisimmän toimintaa edellyttävät kohdat voidaan koota suunnitelmaksi (eli mitkä indikaattorit ja kysymykset edellyttävät toimia, missä järjestyksessä, milloin, miten ja kenen toimesta).

Työryhmä voi esimerkiksi katsoa, että veden säästäminen ja varastointi on kohteessa kaikkein tärkein kysymys. Tässä tapauksessa työryhmän jäsenten on yhteistyössä laadittava toimintasuunnitelma vesivarojen säästämiseksi. Suunnitelman vetäjänä voi toimia kohteen vesilaitos, paikallinen hotellien yhdistys ja/tai paikalliskoordinaattori. Työryhmä voi myös saada aikaan parannuksia samanaikaisesti useammassa kuin yhdessä indikaattorissa. Samalla kun työryhmä tiedottaa hotelleille veden säästämisestä, se voi myös ehkä tuoda hotellit mukaan energiansäästöön ja/tai biologisen monimuotoisuuden parantamiseen tähtääviin toimiin.

Vaihe 7. Käynnissä olevan kehityksen ja jatkuvan parantamisen mahdollistaminen

Kun työryhmän toimintasuunnitelma on valmis välittömien prioriteettien osalta, voidaan laatia pidemmän aikavälin kehittämisstrategia. Työryhmän pitäisi pyrkiä laatimaan kolmivuotinen suunnitelma, jossa kuvaillaan se, mitä ryhmä odottaa saavutettavan ja milloin, sekä selvitetään vastuualueet. Työryhmän kunkin jäsenen pitäisi pystyä sitoutumaan joihinkin pieniin parannuksiin omalla alallaan. Nämä johtavat ajan myötä huomattaviin muutoksiin ja parannuksiin.

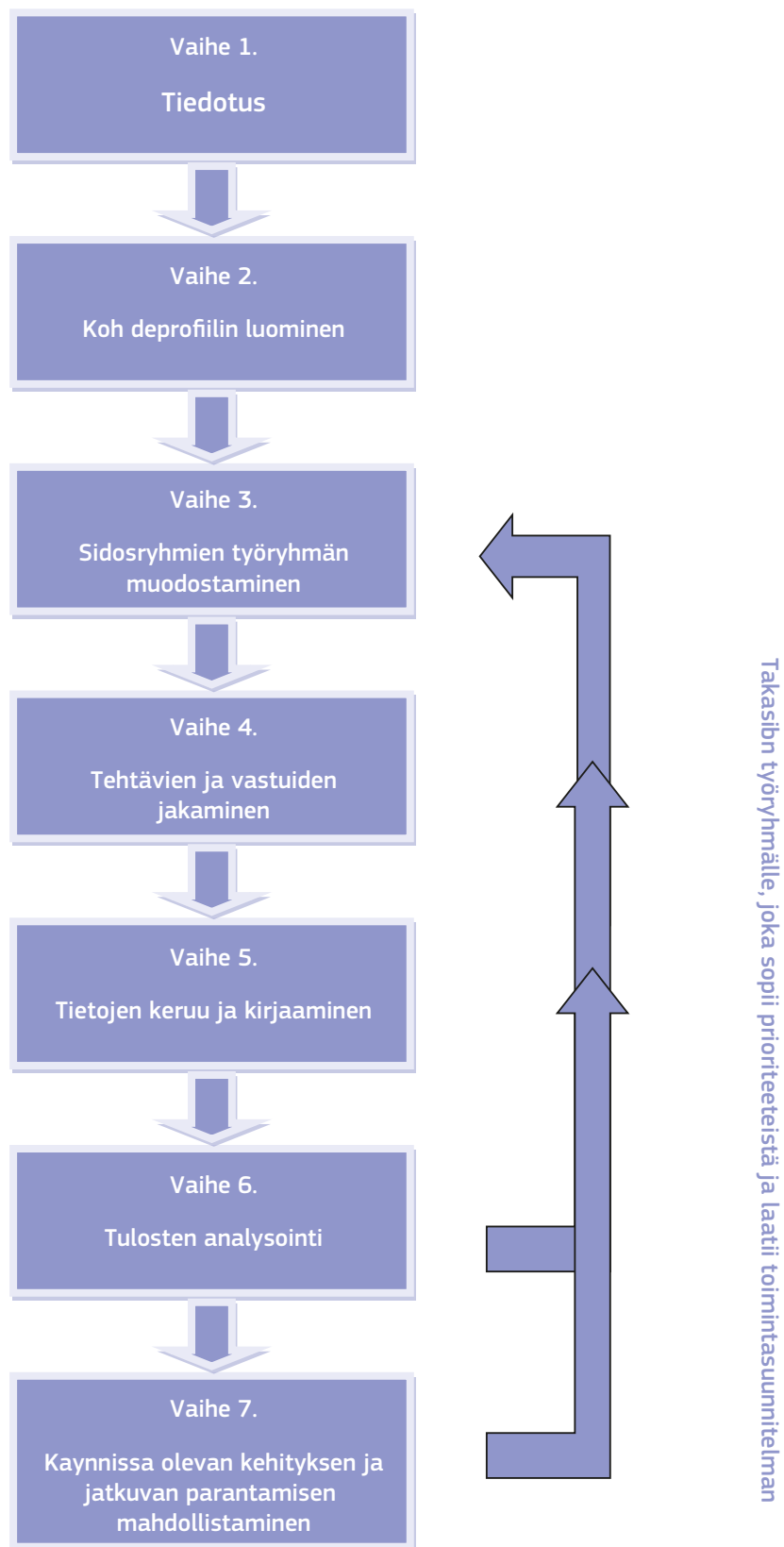
On tärkeää, että kerättäviä indikaattoreita ja tietoja tarkastellaan säännöllisesti ja työkalupaketista otetaan mukaan uusia indikaattoreita aina, kun se on mahdollista yli-kuormittamatta työryhmää. Indikaattorijoukon laajentaminen auttaa saamaan kattavamman kuvan kohteesta. Toinen pohtimisen arvoinen kysymys liittyy siihen, olisiko järjestelmän pitkän aikavälin ylläpitoon ja parannusten, tietojen keruun ja muun työryhmän toteuttaman työn kustannusten kattamiseen mahdollista hankkia rahoitusta. Voi myös olla hyödyllistä keskustella ja sopia tulosten ja mahdollisten menestystarinoiden levittämisestä laajemmalle sidosryhmäjoukolle, paikallisyhteisölle ja muille, kohteen ulkopuolisille organisaatioille ja henkilöille.

Kun järjestelmän käyttö kohteessa vakiintuu ja kerätyt indikaattoritiedot laajenevat, on hyvä ryhtyä vertaamaan kohteen edistymistä kansainvälisiin vertailuarvoihin. Joitakin esimerkkejä kansainvälisistä vertailuarvoista on yksityiskohtaisissa indikaattoritiedoissa, jotka ovat osoitteessa http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm (asiakirjat saatavilla englanniksi). Näin saavutukset saadaan laajempaan kontekstiin ja kohteen sidosryhmät motivoituvat lisätoimiin tulosten parantamiseksi. Samalla myös tuetaan osaamisen jakamista eri kohteiden välillä. Tarkoituksena ei ole saada kohteita kilpailemaan keskenään vaan antaa tunnustusta prosessin kautta saavutetuille tuloksille, jotka ovat kohteen tulevaisuudensuunnitelmien kannalta keskeisessä asemassa.

Kerättyjen tietojen pitäisi ajan myötä auttaa luomaan kohteesta kertomus, joka voidaan liittää osaksi markkinointi- ja viestintäsuunnitelmia. Lisäksi niiden pitäisi antaa perusta pitkän aikavälin strategian ja toimintalinjojen laatimiseen. Työryhmä voi tässä vaiheessa tarkastella eri matkailijatyyppejä, joita voidaan houkuttaa kohteeseen, sekä eri tapoja, joilla kohdetta voidaan esitellä potentiaalisille kävijöille, jotta voitaisiin maksimoida ne taloudelliset hyödyt, joita parempi hallinto ja kestävämpi kohde voivat tuoda.

Vuokaavio: järjestelmän 7 käyttövaihetta

Osa 3: Ydinindikaattorit ja valinnaiset indikaattorit

Yleiskatsaus indikaattoreihin

Työkalupaketin osassa kolme nimetään ydinindikaattorit ja valinnaiset indikaattorit ja kuvaillaan niitä. Seuraavassa ovat nähtävillä kaikki indikaattorit yhdellä silmäyksellä:

Osa A: Kohteen hallinta		
Kriteerit	Indikaattorin viite-numero	YDININDIKAATTORIT on merkitty VIHREÄLLÄ ja VALINNAISET INDIKAATTORIT on merkitty SINISELLÄ.
A.1 Kestävä julkinen matkailupolitiikka	A.1.1	Niiden prosenttiosuus kohteessa, joilla on sellainen kestävän matkailun strategia tai toimintasuunnitelma, johon kuuluu sovitua seuranta, kehityksen valvontaa ja arviointia koskevia järjestelyjä
	A.1.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä osallistumiseensa ja vaikuttamiseensa matkailun suunnittelussa ja kehittämisessä
	A.1.1.2	Kohteen hallintaorganisaatioissa edustettuna oleva prosenttiosuus kohteesta
A.2 Matkailun kestävä hallinta matkailuyrityksissä	A.2.1	Niiden matkailuyritysten/-laitosten prosenttiosuus kohteessa, jotka käyttävät ympäristöä/laatua/kestävyyttä koskevaa vapaaehtoista ja varmennettua sertifiointia/merkintää ja/tai yrityksen yhteiskuntavastuuta koskevia toimenpiteitä
	A.2.1.1	Niiden matkailuyritysten tai -laitosten määrä, jotka laativat GRI-ohjeiston (Global Reporting Initiative) mukaiset kestävyysraportit
A.3 Asiakastyytyväisyys	A.3.1	Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä kokonaiskokemukseensa kohteessa
	A.3.1.1	Toistuvasti saapuvien/palaavien (5 vuoden kuluessa) kävijöiden prosenttiosuus
A.4 Tiedotus ja viestintä	A.4.1	Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ilmoittavat olevansa tietoisia kohteen kestävyyspyrkimyksistä
	A.4.1.1	Niiden yritysten prosenttiosuus, jotka tiedottavat kävijöille kestävyyspyrkimyksistään tuotteissaan, markkinoinnissaan tai brändien avulla
Osa B: Taloudellinen arvo		
Kriteerit	Indikaattorin viite-numero	YDININDIKAATTORIT on merkitty VIHREÄLLÄ ja VALINNAISET INDIKAATTORIT on merkitty SINISELLÄ.
B.1 Matkailuvirrat (määrä ja arvo) kohteessa	B.1.1	Matkailijoiden yöpymisten määrä kuukausittain
	B.1.1.1	Matkailun suhteellinen merkitys kohteen taloudessa (prosenttia BKT:sta)
	B.1.1.2	Päiväkävijöiden määrä huippusesongin ja matalasesongin aikana
	B.1.1.3	Päiväkävijöiden päiväkohtaiset menot
	B.1.2	Päiväkohtaiset menot matkailijaa kohden (majoitus, ruoka ja juomat, muut palvelut)
B.2 Matkailuyritysten tulos	B.2.1	Matkailijoiden oleskelun keskimääräinen kesto (yötä)
	B.2.1.1	Päiväkävijöiden oleskelun keskimääräinen kesto (tuntia)
	B.2.1.2	Kohteen hallinto / yhteismarkkinointiin osallistuvien kymmenen suurimman matkailuyrityksen prosenttiosuus
	B.2.2	Kaupallisen majoituksen käyttöaste kuukausittain ja vuoden keskiarvona
	B.2.2.1	Keskimääräinen huoneen hinta kohteessa
B.3 Työpaikkojen määrä ja laatu	B.3.1	Matkailun välitön työllisyys prosenttiosuutena kokonaistyöllisyydestä
	B.3.1.1	Kausityöpaikkojen prosenttiosuus matkailussa
	B.3.1.2	Opiskelijoille harjoittelupaikkoja tarjoavien matkailuyritysten prosenttiosuus

Osa B: Taloudellinen arvo

Kriteerit	Indikaattorin viite-numero	YDININDIKAATTORIT on merkitty VIHREÄLLÄ ja VALINNAISET INDIKAATTORIT on merkitty SINISELLÄ.
B.4 Turvallisuus ja terveys	B.4.1	Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa on tehty palotarkastus viimeksi kuluneena vuonna
	B.4.1.1	Poliisille ilmoituksen tehneiden matkailijoiden prosenttiosuus
B.5 Matkailun toimitusketju	B.5.1	Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, jotka aktiivisin toimin pyrkivät hankkimaan paikallisia, kestäviä ja reilun kaupan tavaroita ja palveluita
	B.5.1.1	Niiden prosenttiosuus kohteesta, joiden toimintaperiaatteisiin kuuluu paikallisten, kestävien ja/tai reilun kaupan tuotteiden ja palveluiden edistäminen
	B.5.1.2	Sellaisten matkailuyritysten prosenttiosuus, jotka hankkivat vähintään 25 % elintarvikkeista ja juomista paikallisilta/alueellisilta tuottajilta

Osa C: Sosiaalinen ja kulttuurivaikutus

Kriteerit	Indikaattorin viite-numero	YDININDIKAATTORIT on merkitty VIHREÄLLÄ ja VALINNAISET INDIKAATTORIT on merkitty SINISELLÄ.
C.1 Community/Social Impact	C.1.1	Matkailijoiden/kävijöiden määrä 100:aa asukasta kohden
	C.1.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä matkailuun kohteessa (kuukauden/ sesongin aikana)
	C.1.1.2	Kaupallisessa matkailijamajoituksessa saatavilla olevien vuodepaikkojen määrä 100:aa asukasta kohden
	C.1.1.3	Loma-/vuokra-asuntojen määrä 100:aa asuntoa kohden
C.2 Gender Equality	C.2.1	Matkailualalla työllistettyjen miesten ja naisten prosenttiosuus
	C.2.1.1	Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa pääjohtajana on nainen
	C.2.1.2	Naisten keskimääräinen palkka matkailualalla verrattuna miesten keskimääräiseen palkkaan (luokiteltuna matkailualan työpaikan tyypin mukaisesti)
C.3 Equality/Accessibility	C.3.1	Niiden kaupallisten majoitusliikkeiden prosenttiosuus, joiden huoneet ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin
	C.3.1.1	Kohteen prosenttiosuus, joka kuuluu sellaisen julkisen liikenteen piiriin, joka on esteetöntä vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia
	C.3.2	Niiden nähtävyyksien prosenttiosuus, jotka ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin
	C.3.2.1	Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä kohteen esteettömyyteen vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia
C.4 Protecting and Enhancing Cultural Heritage, Local Identity and Assets	C.4.1	Prosenttiosuus kohteesta, johon sovelletaan kulttuuriperinnön suojelua koskevaa toimintalinjaa tai -suunnitelmaa
	C.4.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, joilla on myönteinen tai kielteinen näkemys matkailun vaikutuksesta kohteen identiteettiin
	C.4.1.2	Kohteen suurimpien perinteiseen/paikalliseen kulttuuriin ja voimavaroihin keskittyvien tapahtumien prosenttiosuus

Osa D: Ympäristövaikutus		
Kriteerit	Indikaattorin viite-numero	YDININDIKAATTORIT on merkitty VIHREÄLLÄ ja VALINNAISET INDIKAATTORIT on merkitty SINISELLÄ
D.1 Liikenteen vaikutusten vähentäminen	D.1.1	Eri liikennevälineillä kohteeseen saapuvien matkailijoiden ja päiväkävijöiden prosenttiosuudet (yksityinen/julkinen ja liikennevälineen tyyppi)
	D.1.1.1	Paikallisia/pehmeitä liikkuvuuden/julkisen liikenteen palveluita kohteessa liikkumiseen käyttävien kävijöiden prosenttiosuus
	D.1.2	Matkailijoiden keskimääräinen matka (km) kotoaan ja takaisin tai keskimääräinen matka (km) edellisestä kohteesta nykyiseen kohteeseen
	D.1.2.1	Päiväkävijöiden keskimääräinen matka (km) kohteeseen ja takaisin
D.2 Ilmastonmuutos	D.2.1	Ilmastonmuutoksen lievittämiseen tähtääviin ohjelmiin osallistuvien matkailuyritysten prosenttiosuus. Tällaisia ovat esim. seuraavat: hiilidioksidihyvyys, matalaenergiajärjestelmät jne. sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat toimet ja toiminnot
	D.2.1.1	Prosenttiosuus kohteesta, joka sisältyy ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevaan strategiaan tai suunnitteluun
	D.2.1.2	Prosenttiosuus majoituksen ja nähtävyyksien infrastruktuurista, joka sijaitsee riskialttiilla vyöhykkeillä
D.3 Kiinteän jätteen käsittely	D.3.1	Kohteessa tuotetun kiinteän jätteen määrä (tonnia asukasta ja vuotta tai kuukautta kohden)
	D.3.1.1	Jätteiden lajittelua harjoittavien matkailuyritysten prosenttiosuus
	D.3.2	Kierrätetyn jätteen määrä (prosenttia tai asukasta kohti vuodessa)
D.4 Jäteveden puhdistus	D.4.1	Ennen luontoon päästöä vähintään biologisesti käsitellyn puhdistetun jäteveden prosenttiosuus kohteesta
	D.4.1.1	Keskusviemärijärjestelmään liitetyn ja/tai jäteveden jälkikäsittelyä käyttävän kaupallisen majoituksen prosenttiosuus
D.5 Vesihuolto	D.5.1	Puhtaan veden kulutus matkailijan yöpymistä kohden verrattuna väestön yleiseen vedenkulutukseen henkilöä ja yöpymistä kohden
	D.5.1.1	Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa on vähäkulutuksiset suihkut ja hanat ja/tai kaksoishuuhtelu-wc:t/vedettömät urinaalit
	D.5.1.2	Kierrätettyä vettä käyttävien matkailuyritysten prosenttiosuus
	D.5.1.3	Kierrätetystä vedestä saatu vedenkulutuksen osuus kohteesta
D.6 Energian käyttö	D.6.1	Energiankulutus matkailijan yöpymistä kohden verrattuna väestön yleiseen energiankulutukseen henkilöä ja yöpymistä kohden
	D.6.1.1	Matalaenergialamppuihin siirtyneiden matkailuyritysten prosenttiosuus
	D.6.1.2	Uusiutuvista lähteistä saadun energian vuotuinen kulutus (Mwh) prosenttiosuutena energian kokonaiskulutuksesta
D.7 Maiseman ja biologisen monimuotoisuuden suojelu	D.7.1	Suojeluun osoitetun alueen prosenttiosuus (pinta-ala, km ²) kohteesta
	D.7.1.1	Sellaisten paikallisten matkailualan yritysten prosenttiosuus, jotka aktiivisesti tukevat paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja maiseman suojelua, säilyttämistä ja hoitamista
	D.7.1.2	Biologisen monimuotoisuuden hallintaa ja seuranta koskevan suunnitelman piiriin kuuluva prosenttiosuus kohteesta
D.8 Valosaasteen ja melun torjunta	D.8.1	Kohteessa on käytössä toimintalinjoja, joissa matkailuyrityksiltä edellytetään valo- ja melusaasteen vähentämistä
	D.8.1.1	Melun ja valosaasteen vähentämiseen tähtäävien paikallisten strategioiden ja/tai suunnitelmien piiriin kuuluva prosenttiosuus kohteesta ja väestöstä
D.9 Uimaveden laatu	D.9.1	Epäpuhtaustaso 100:aa ml kohden (fekaaliset kolibakteerit, kampylobakteerit)
	D.9.1.1	Niiden päivien lukumäärä, joina uimaranta/ranta on suljettuna epäpuhtauksien vuoksi

Ydinindikaattorit

Ydinindikaattorit muodostavat lähtöpisteen kohteen matkailun kestävyystason mittaamiselle. Aluksi voi olla vaikeaa saada tietoja kaikista ydinindikaattoreista. Tämä ei kuitenkaan ole ongelma, vaan aluksi voidaan käyttää vain niitä indikaattoreita, joista tiedot ovat saatavilla. Tämän jälkeen ryhmä voi miettiä, miten muistakin ydinindikaattoreista voitaisiin jatkossa saada tietoja. Ydinindikaattoreita on 27, ja ne jakautuvat neljään osaan.

Osa A: Kohteen hallinnan ydinindikaattorit

Kohteen hallinnan indikaattoreissa korostuvat keskeiset päätöksenteon ja viestinnän kysymykset, jotka vaikuttavat kohteen kestäväan matkailun hallintaan.

A.1 Kestävä julkinen matkailupolitiikka

Indikaattori A.1.1

Niiden prosenttiosuus kohteessa, joilla on sellainen kestävä matkailun strategia tai toimintasuunnitelma, johon kuuluu sovittuja seuranta- ja kehityksen valvontaa ja arviointia koskevia järjestelyjä

Matkailun kehittämistä koskevan suunnitelman ja toimintalinjan laatiminen on tärkeä ensiaskelehti kestävyttä. Suunnitelman pitäisi olla monivuotinen, ja sen pitäisi kattaa ympäristö-, sosiaali-, laatu-, terveys- ja turvallisuusseikat. Suunnitelmassa pitäisi olla selkeät ajalliset tavoitteet, ja kaikkien merkityksellisten sidosryhmien pitäisi olla mukana sen laatimisessa. Voi olla tarpeen mukauttaa nykyistä suunnitelmaa tai kohdentaa se uudelleen kestävyttä silmällä pitäen. Suunnitelman pitäisi myös olla julkisesti saatavilla ja siitä olisi tiedotettava ulospäin.

A.2 Matkailun kestävä hallinta matkailuyrityksissä

Indikaattori A.2.1

Niiden matkailuyritysten/-laitosten prosenttiosuus kohteessa, jotka käyttävät ympäristöä/laatua/kestävyttä koskevaa vapaaehtoista ja varmennettua sertifiointia/merkintää ja/tai yrityksen yhteiskuntavastuuta koskevia toimenpiteitä

Kohteen hallintaorganisaatiot eivät voi yksin muuttaa kohteita kestävä kehityksen mukaisiksi. Tässä indikaattorissa tarkastellaan kestävyden suunnittelua ja hallintaa yritystasolla, joten siinä arvioidaan, missä määrin yritykset ottavat kestävyden periaatteet aktiivisesti osaksi omia toimintojaan, ja osallistuvatko yritykset tunnustettuihin (tai päteviin) ympäristömerkintäohjelmiin tai kestävyttä koskeviin raportointimenettelyihin.

A.3 Asiakastyytyväisyys

Indikaattori A.3.1

Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä kokonaiskokemukseensa kohteessa

Kohteen hallintaorganisaatioiden ja yritysten ohella asiakkaat ovat kolmas keskeinen osa kohteen kestävä hallintaa. Tyytyväiset asiakkaat palaavat kohteeseen, mikä moninkertaistaa heidän taloudellisen arvonsa ja luo työpaikkoja.

A.4 Tiedotus ja viestintä

Indikaattori A.4.1

Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ilmoittavat olevansa tietoisia kohteen kestävyyspyrkimyksistä

Kohteen hallintaorganisaatioilla on mahdollisuus lisätä matkailijoiden tietoisuutta kestävyyskysymyksistä ja antaa kestävästi toimiville yrityksille kilpailuetu myynninedistämisineistojen avulla. On tärkeää, että kestävyystiedoista kerrotaan johdonmukaisesti kohteen hallintaorganisaation ja muiden organisaatioiden markkinointiaineistossa. Tällä indikaattorilla on tarkoitus tukea tiedonjaka- ja viestintää, joka koskee kestävyyskysymyksiä ja -saavutuksia.

Osa B: Taloudellisen arvon ydinindikaattorit

Taloudellisen arvon indikaattoreilla voidaan seurata matkailun antamaa panosta kohteen taloudelliseen kestävyteen.

B.1 Matkailuvirrat (määrä ja arvo) kohteessa

Indikaattori B.1.1

Matkailijoiden yöpymisten määrä kuukausittain

Indikaattori B.1.2

Päiväkohtaiset menot matkailijaa kohden (majoitus, ruoka ja juomat, muut palvelut)

Huomautus: kun kyseessä on kohde, jossa yöpyviä vierailijoita on vähän (kuten puisto), olisi käytettävä matkailijapäiviä kuukautta kohden.

Matkailun määrä ja arvo ovat elintärkeitä kohteen taloudellisen kestävyden kannalta. Kun varmistetaan, että perustasoinen matkailun seuranta liitetään kestävyden seurantaan, voidaan paremmin vakiinnuttaa myös muut seurantaan kuuluvat seikat. Mitä korkeammat päiväkohtaiset menot, sitä tehokkaammin matkailukohde luo matkailuarvoa.

B.2 Matkailuyritysten tulos

Indikaattori B.2.1

Matkailijoiden oleskelun keskimääräinen kesto (yötä)

Indikaattori B.2.2

Kaupallisen majoituksen käyttöaste kuukausittain ja vuoden keskiarvona

Kohteen kestävyys vaikuttaa yksittäisten yritysten suoritukseen. Matkailijoiden kesimääräisen oleskelun kesto öiden lukumääränä ilmaistuna on yksi majoitustoiminnan tärkeimmistä indikaattoreista. Pitkät oleskelut johtavat korkeampaan käyttöasteeseen, mikä on toinen majoituksen keskeinen indikaattori. Mitä pidempi matkailijan oleskelu on, sitä suurempi tuotto saadaan markkinoitiin ja myyntiin tehdyille sijoituksille ja sitä suurempi on vaikutus majoitustoimintaan.

B.3 Työpaikkojen määrä ja laatu

Indikaattori B.3.1

Matkailun välitön työllisyys prosenttiosuutena kokonaistyöllisyydestä

Vierailijoiden kulutuksesta koituvien välittömien taloudellisten etujen lisäksi matkailun myönteisiin puoliin useimpien viranomaisten kannalta kuuluu uusien työpaikkojen syntyminen. Kaikki työpaikat eivät kuitenkaan ole samanarvoisia. Kunnollinen, ympärivuotinen työ ja työ, jossa on tarjolla koulutusta ja jossa vallitsee tasa-arvo, edistää todennäköisemmin asukkaiden elämänlaadun kohentamista kuin minimipalkalla tehtävä kausityö, jossa ei edellytetä ammattitaitoa. Näillä indikaattoreilla mitataan syntyneiden työpaikkojen lukumäärän lisäksi myös työpaikkojen laatua.

B.4 Turvallisuus ja terveys

Indikaattori B.4.1

Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa on tehty palotarkastus viimeksi kuluneena vuonna

Kun pidetään kirjaa kiinteistöistä, joissa on tehty tarkastus, parannetaan eri hallinnollisten yksiköiden välistä koordinoitua ja varmistetaan, että mikään yritys ei voi jatkuvasti vältellä tarkastusta ja sillä tavoin vaarantaa kävijöiden turvallisuutta.

B.5 Matkailun toimitusketju

Indikaattori B.5.1

Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, jotka aktiivisin toimin pyrkivät hankkimaan paikallisia, kestäviä ja reilun kaupan tavaroita ja palveluita

Kun matkailuelinkeino kytketään matkailuun liittyvien tavaroiden ja palveluiden paikallisiin tuottajiin ja toimittajiin, autetaan moninkertaistamaan matkailun talousvaikutus kohteessa. Maatalous- ja kalastusala voivat erityisen hyvin hyötyä matkailusta. Näillä indikaattoreilla tuetaan paikallisia reilun kaupan mukaisia liikeyhteyksiä.

Osa C: Sosiaalisen ja kulttuurivaikutuksen ydinindikaattorit

Sosiaalisen ja kulttuurivaikutuksen indikaattoreissa keskitytään matkailun vaikutuksiin, jotka kohdistuvat kohteen asukkaisiin ja sen kulttuuriperintöön.

C.1 Yhteisö- /sosiaalinen vaikutus

Indikaattori C.1.1

Matkailijoiden/kävijöiden määrä 100:aa asukasta kohden

Asukkaiden tyytyväisyys on avainindikaattori, joka kuvaa matkailun sosiaalista vaikutusta yhteisöön. Seuraamalla tyytyväisyyden muutoksia ja vertaamalla niitä matkailijavirtojen tasoon voidaan havaita ongelmat ajoissa, jolloin niihin voidaan puuttua ja voidaan suoraan vaikuttaa suunnittelussa tehtäviin päätöksiin.

C.2 Sukupuolten tasa-arvo

Indikaattori C.2.1

Matkailualalla työllistettyjen miesten ja naisten prosenttiosuus

Matkailu tunnetaan alana, jolla tarjoutuu työllisyysmahdollisuuksia sekä miehille että naisille. On tärkeää analysoida työllisyystilastoja sukupuolen mukaan, jotta tilanne tulee yleiseen tietoon. On myös tärkeää tarkastella työpaikkojen tyyppäjä sukupuolen mukaisesti, jotta varmistetaan sekä miesten että naisten eteneminen urallaan.

C.3 Tasa-arvo / saavutettavuus

Indikaattori C.3.1

Niiden kaupallisten majoitusliikkeiden prosenttiosuus, joiden huoneet ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin

Indikaattori C.3.2

Niiden nähtävyyksien prosenttiosuus, jotka ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin

Kestävä matkailu on avointa kaikille ja se myös poistaa pääsyn esteitä. Tässä indikaattorissa käsitellään tasa-arvoa vammaisten esteettömän pääsyn kannalta. Kun seurataan majoitusliikkeitä ja nähtävyyksiä, jotka varautuvat vammaisiin matkailijoihin, autetaan lisäämään tietoisuutta tällaisten järjestelyjen tarpeellisuudesta. Tekemällä kävijöille tyytyväisyyskyselyitä, jotka koskevat esteetöntä pääsyä, saadaan syvällisempää lisätietoa.

C.4 Kulttuuriperinnön, paikallisen identiteetin ja voimavarojen suojeleminen ja vahvistaminen

Indikaattori C.4.1

Prosenttiosuus kohteesta, johon sovelletaan kulttuuriperinnön suojelua koskevaa toimintalinjaa tai -suunnitelmaa

Kulttuuri-identiteetti on uhattuna maailmanlaajuisesti. Kun perinteiset rakennukset tuhoutuvat tai ne korvataan nykyaikaisilla, kohteen luonne muuttuu. Poliittinen toimintalinja, jossa rakennettua

(aineellista) ja muuta (aineetonta) kulttuuriperintöä, kuten musiikkia, pyritään kartoittamaan, suojelemaan ja vahvistamaan, on olennaisen tärkeä asukkaiden kuuluvuuden tunteelle ja ylpeydelle. Tapahtumien järjestäminen ja asukkaille tehtävät kyselyt, joissa selvitetään matkailun vaikutusta kohteen identiteettiin, ovat kumpikin tärkeitä tekijöitä.

Osa D: Ympäristövaikutuksen ydinindikaattorit

Ympäristövaikutuksen indikaattoreissa keskitytään niihin tekijöihin, jotka ovat olennaisen tärkeitä kohteen luonnonympäristön kestävyydelle.

D.1 Liikenteen vaikutusten vähentäminen

Indikaattori D.1.1	Eri liikennevälineillä kohteeseen saapuvien matkailijoiden ja päiväkävijöiden prosenttiosuudet (yksityinen/julkinen ja liikennevälineen tyyppi)
Indikaattori D.1.2	Matkailijoiden keskimääräinen matka (km) kotiaan ja takaisin tai keskimääräinen matka (km) edellisestä kohteesta nykyiseen kohteeseen

Kohteeseen ja kohteen lähellä tapahtuva liikenne lisää matkailun aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä ja paikallista ilman pilaantumista. Kun kirjataan kävijöiden matkustama matka ja heidän käyttämänsä liikenneväline, lisätään tietoisuutta tästä kysymyksestä ja samalla tuetaan ympäristöystävällisen liikenteen käyttöä matkailussa.

D.2 Ilmastonmuutos

Indikaattori D.2.1	Ilmastonmuutoksen lievittämiseen tähtääviin ohjelmiin osallistuvien matkailuyritysten prosenttiosuus. Tällaisia ovat esim. seuraavat: hiilidioksidihyvytys, matalaenergiajärjestelmät jne. sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat toimet ja toiminnot
---------------------------	---

Ilmastonmuutoksen lievittämistä (vaikutusten pienentäminen) ja siihen sopeutumista (vastaamalla joihinkin väistämättömiin vaikutuksiin) koskevia strategioita on tarkasteltava kaikilla talouden sektoreilla, mutta erityisesti matkailualalla, missä monet yritykset toimivat tulville, kuivuudelle ja muille vaikutuksille alttiilla alueilla. Tässä indikaattorissa korostuu se, että on tärkeää liittää tietoisuus ilmastonmuutoksesta osaksi kestävä matkailun suunnittelua ja hallintaa.

D.3 Kiinteän jätteen käsittely

Indikaattori D.3.1	Kohteessa tuotetun kiinteän jätteen määrä (tonnia asukasta ja vuotta tai kuukautta kohden)
Indikaattori D.3.2	Kierrätetyn jätteen määrä (prosenttia tai asukasta kohti vuodessa)

Matkailutoiminnot tuottavat merkittävän määrän kiinteää jätettä kohteessa. Kiinteän jätteen vähentämiseen voidaan ja siihen olisi tartuttava kohteessa ja yritystasolla. Jätteen vähentämiseen tähtääviin aloitteisiin sisältyy taloudellisia kannustimia, kierrätystä, kompostointia ja uudelleenkäyttöohjelmia.

D.4 Jäteveden puhdistus

Indikaattori D.4.1	Ennen luontoon päästöä vähintään biologisesti käsitellyn puhdistetun jäteveden prosenttiosuus kohteessa
---------------------------	--

Matkailu kuormittaa raskaasti jäteveden puhdistuslaitoksia. Tämä on erityisen ongelmallista kohteissa, joissa rannat, järvet ja joet ovat tärkeitä. Jätevedet voivat aiheuttaa vakavia ympäristö- ja terveysongelmia ja luoda kohteelle kielteisen imagon, jollei niitä käsitellä asianmukaisesti.

D.5 Vesihuolto

Indikaattori D.5.1**Puhtaan veden kulutus matkailijan yöpymistä kohden verrattuna väestön yleiseen vedenkulutukseen henkilöä ja yöpymistä kohden**

Matkailuala käyttää paljon vettä. Samalla vesi on matkailulle elintärkeä tekijä. Näin on erityisesti kohteissa, joissa vettä on niukasti ja joissa lisääntynyt vedenkulutus voi aiheuttaa vaikeuksia paikallisille asukkaille.

D.6 Energian käyttö

Indikaattori D.6.1**Energiankulutus matkailijan yöpymistä kohden verrattuna väestön yleiseen energiankulutukseen henkilöä ja yöpymistä kohden**

Matkailuala käyttää runsaasti energiaa. Vertaamalla matkailijoiden ja asukkaiden kulutusta voidaan nostaa esiin tehottomuutta aiheuttavia seikkoja, mikä on hyödyllistä suunnittelutarkoituksiin. Jos kohteen energiantuotto tukeutuu fossiilisiin polttoaineisiin, tilanne on huolestuttava ilmastonmuutoksen ja taloudellisen kestävyuden kannalta. Energiankäytön, energiansäästön ja matkailualan energiajalanjäljen selvittäminen auttaa ohjaamaan energiansäästöohjelmia.

D.7 Maiseman ja biologisen monimuotoisuuden suojelu

Indikaattori D.7.1**Suojeluun osoitetun alueen prosenttio'uus (pinta-ala, km²) kohteesta**

Suojelualueet ovat keskeinen voimavara kohteen matkailutuotteelle. Suuri biologinen monimuotoisuus auttaa varmistamaan luonnonalueiden kestävyden, parantaa kohteen imagoa ja houkuttelee matkailijoita. Tässä indikaattorissa korostuu maiseman ja biologisen monimuotoisuuden suojeluun tehtävien investointien merkitys ja matkailualan rooli tämän prosessin tukijana.

D.8 Valosaasteen ja melun torjunta

Indikaattori D.8.1**Kohteessa on käytössä toimintalinjoja, joissa matkailuyrityksiltä edellytetään valo- ja melusaasteen vähentämistä**

Valo- ja/tai melusaaste voi joissakin kohteissa olla merkittävä häiriötekijä asukkaille ja stressitekijä luonnonvaraisille eläimille. Nämä kysymykset ovat erityisen tärkeitä alueilla, joissa yöajan toiminta on taloudellisesti merkittävää ja eristyneillä maaseutualueilla tai esimerkiksi alueilla, joissa tarkkaillaan tähtitaivasta tai joilla kilpikonnat munivat tai hiljaisilla vuoristoseuduilla. Uimarantojen/rantakatualueiden valaistusta, melutasoja ja melun vähentämisaikaa koskevia toimintalinjoja on tarkasteltava sekä nykyisen että tulevan/ehdotetun kehityksen kannalta.

D.9 Uimaveden laatu

Indikaattori D.9.1**Epäpuhtaustaso 100:aa ml kohden (fekaaliset kolibakteerit, kampylobakteerit)**

Huomautus: ydinindikaattori ainoastaan kohteissa, joissa on uimavettä

Uimavesi on monissa Euroopan matkailukohteissa tärkein houkutteleva tekijä. Järvi-, joki- tai meriveden laadun ja turvallisuuden varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää. Kaikki esille tulleet riskit vaikuttavat merkittävästi kohteen houkuttelevuuteen. Ne myös kertovat tehottomasta jäteveden puhdistuksesta.

Valinnaiset indikaattorit

Valinnaiset indikaattorit soveltuvat paremmin kohteille, joilla on käytössään edistyneitä kestävyysjärjestelmiä. Kokonaisuuteen kuuluu 40 valinnaista indikaattoria, jotka jakautuvat samoihin neljään osaan kuin ydinindikaattoritkin.

Osa A: Kohteen hallinnan valinnaiset indikaattorit

Kohteen hallinnan indikaattoreissa korostuvat keskeiset päätöksenteon ja viestinnän kysymykset, jotka vaikuttavat kohteen kestäväan matkailun hallintaan.

A.1 Kestävä julkinen matkailupolitiikka

Indikaattori A.1.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä osallistumiseensa ja vaikuttamiseensa matkailun suunnittelussa ja kehittämisessä
Indikaattori A.1.1.2	Kohteen hallintaorganisaatioissa edustettuna oleva prosenttiosuus kohteesta

Yhteisöjen kuuleminen ja sen varmistaminen, että yhteisöt ovat edustettuina, on elintärkeää kestäväälle matkailulle. Näillä indikaattoreilla pyritään selvittämään, osallistuvatko asianomaiset asukkaat matkailun suunnitteluun, ja jos osallistuvat, ovatko he tyytyväisiä osallistumiseensa ja vaikutukseensa. Niillä myös mitataan, missä määrin asukkaat ovat mukana ja edustettuina.

A.2 Matkailun kestävä hallinta matkailuyrityksissä

Indikaattori A.2.1.1	Niiden matkailuyritysten tai -laitosten määrä, jotka laativat GRI-ohjeiston (Global Reporting Initiative) mukaiset kestävyysraportit
-----------------------------	---

Tällä indikaattorilla pyritään määrittämään niiden yritysten määrä, jotka ovat toimittaneet yleisesti hyväksytyn kestävyysraportin.

A.3 Asiakastyytyväisyys

Indikaattori A.3.1.1	Toistuvasti saapuvien/palaavien (5 vuoden kuluessa) kävijöiden prosenttiosuus
-----------------------------	--

Kävijät, jotka palaavat ja joista tulee kanta-asiakkaita, ovat usein taloudellisesti hyödyllisempiä kohteelle. Toistuvien kävijöiden prosenttiosuuden seuraaminen on tärkeää.

A.4 Tiedotus ja viestintä

Indikaattori A.4.1.1	Niiden yritysten prosenttiosuus, jotka tiedottavat kävijöille kestävyyspyrkimyksistään tuotteissaan, markkinoinnissaan tai brändien avulla
-----------------------------	---

Yksi kestäväan kohteen tehtävistä on kertoa kävijöille kohteen kestävyyskysymyksistä ja -aloitteista. Tällä indikaattorilla mitataan kävijöille tarjottavan tiedon kestävyysisältöä.

Osa B: Taloudellisen arvon valinnaiset indikaattorit

Taloudellisen arvon indikaattoreilla voidaan seurata matkailun antamaa panosta kohteen taloudelliseen kestävyteen.

B.1 Matkailuvirrat (määrä ja arvo) kohteessa

Indikaattori B.1.1.1	Matkailun suhteellinen merkitys kohteen taloudessa (prosenttia BKT:sta)
Indikaattori B.1.1.2	Päiväkävijöiden määrä huippusesongin ja matalasesongin aikana
Indikaattori B.1.1.3	Päiväkävijöiden päiväkohtaiset menot

Tämä indikaattori osoittaa matkailun merkityksen kohteelle. Suuri prosenttiosuus saattaa olla osoitus kohteen taloudellisesta riskialttiudesta, joka on seurausta liiallisesta tukeutumisesta matkailuun. Päiväkävijöiden ja yöpyjien määrien vertaaminen on tärkeää, jotta päiväkävijöiden kulutustottumuksia ja taloudellista vaikutusta voidaan ymmärtää paremmin. Vaikka kohteessa yöpyvät matkailijat käyttävät enemmän rahaa matkaa kohden, päiväkävijät ovat usein tärkeitä vähittäiskaupoille.

B.2 Matkailuyritysten tulos

Indikaattori B.2.1.1	Päiväkävijöiden oleskelun keskimääräinen kesto (tuntia)
Indikaattori B.2.1.2	Kohteen hallintoon / yhteismarkkinointiin osallistuvien kymmenen suurimman matkailuyrityksen prosenttiosuus
Indikaattori B.2.2.1	Keskimääräinen huoneen hinta kohteessa

Mitä pidempään kävijät viipyvät kohteessa, sitä enemmän rahaa he käyttävät. Seuraamalla tiettyssä paikassa käytettyjen tuntien määrän kasvua saadaan kohteen suoritustasoa hyvin kuvaava indikaattori.

Yhteistyö kertoo matkailuyhteisön jäsenten välisestä luottamuksesta, jolla varmistetaan eri näkökulmien sisällyttäminen kestävän matkailun kehittämiseen. Indikaattorilla mitataan sitä, missä määrin matkailuyritykset toimivat yhteistyössä.

Tulot saatavilla olevaa huonetta kohden (REV PAR) on tärkeä indikaattori, sillä siinä yhdistyvät sekä huoneiden hinnat että niiden käyttöaste. Kohteen tasolla tämä indikaattori kertoo, kuinka hyvin kohteessa onnistutaan täyttämään huoneet ja millaiseen hintaan se voidaan tehdä.

B.3 Työpaikkojen määrä ja laatu

Indikaattori B.3.1.1	Kausityöpaikkojen prosenttiosuus matkailussa
Indikaattori B.3.1.2	Opiskelijoille harjoittelupaikkoja tarjoavien matkailuyritysten prosenttiosuus

Jotta voidaan todenmukaisesti mitata työpaikkojen ja arvon syntyä matkailussa, on otettava huomioon työllisyyden kausivaihtelu. Myös matkailualan työntekijöiden koulutustaso antaa viitteitä työpaikkojen laadusta. Tämän indikaattorin avulla voidaan arvioida niiden paikallisten matkailuyritysten määrää, jotka auttavat kouluttamaan matkailualan työntekijöiden seuraavaa sukupolvea.

B.4 Turvallisuus ja terveys

Indikaattori B.4.1.1	Poliisille ilmoituksen tehneiden matkailijoiden prosenttiosuus
-----------------------------	---

Kestävän kohteen vastuulla on kohtuullisin toimin tarjota turvallinen ja terveellinen ympäristö kävijöiden lomaa varten. Tähän sisältyy matkailijoihin kohdistuvien rikosten seuranta, mutta myös matkailijoiden tekemien rikosten seuranta. Näin varmistetaan, että matkailu ei johda rikollisuuden kasvuun, mistä on kielteisiä vaikutuksia paikalliseen väestöön, aiheutuu paikallisia kustannuksia ja mikä vahingoittaa kohteen mainetta.

B.5 Matkailun toimitusketju

Indikaattori B.5.1.1	Niiden prosenttiosuus kohteesta, joiden toimintaperiaatteisiin kuuluu paikallisten, kestävien ja/tai reilun kaupan tuotteiden ja palveluiden edistäminen
Indikaattori B.5.1.2	Sellaisten matkailuyritysten prosenttiosuus, jotka hankkivat vähintään 25 % elintarvikkeista ja juomista paikallisilta/alueellisilta tuottajilta

Kun pannaan täytäntöön toimintalinja, jolla edistetään vastuullisia hankintoja, tuetaan kohteen ostovoiman vaikutuksia ja voidaan tarjota suurempi määrä paikallisia, kestäviä ja reilun kaupan mukaisia tuotteita ja palveluita. Paikallisten tuotteiden hankkiminen lisää matkailun taloudellista arvoa. Tämän tiedon hankkiminen auttaa kohteen hallintaorganisaatioita kartoittamaan tapoja, joilla matkailun ja paikallisen maanviljelyn yhteyttä voitaisiin vahvistaa.

Osa C: Sosiaalisen ja kulttuurivaikutuksen valinnaiset indikaattorit

Sosiaalisen ja kulttuurivaikutuksen indikaattoreissa keskitytään matkailun vaikutuksiin, jotka kohdistuvat kohteen asukkaisiin ja sen kulttuuriperintöön.

C.1 Yhteisö- /sosiaalinen vaikutus

Indikaattori C.1.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä matkailuun kohteessa (kuukauden/sesongin aikana)
Indikaattori C.1.1.2	Kaupallisessa matkailijamajoituksessa saatavilla olevien vuodepaikkojen määrä 100:aa asukasta kohden
Indikaattori C.1.1.3	Loma-/vuokra-asuntojen määrä 100:aa asuntoa kohden

olennaisen tärkeää, että kestävässä matkailussa ollaan tietoisia asukkaiden tyytyväisyyden muutoksista ja tarvittaessa ryhdytään sitä koskeviin toimiin.

Kohteessa saatavilla olevien vuodepaikkojen määrän seuraaminen tarjoaa keinon mitata matkailun suhteellista vaikutusta asukkaiden elämäntapaan.

Suuri määrä vuokrakiinteistöjä voi muuttaa kohteen luonnetta, erityisesti jos vuokrakiinteistöjä on enemmän kuin vakinaisten asukkaiden koteja. Vuokrakiinteistöjen ja vakinaisten asuntojen suhteen seuraaminen voi helpottaa puuttumista tähän kysymykseen, ennen kuin siitä muodostuu ongelma.

C.2 Sukupuolten tasa-arvo

Indikaattori C.2.1.1	Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa pääjohtajana on nainen
Indikaattori C.2.1.2	Naisten keskimääräinen palkka matkailualalla verrattuna miesten keskimääräiseen palkkaan (luokiteltuna matkailualan työpaikan tyyppin mukaisesti)

Tällä pyritään varmistamaan, että miehet ja naiset ovat tasapuolisesti edustettuina ja saavat samaa palkkaa eritasoisissa matkailualan ammateissa, johtotehtävät mukaan luettuina.

C.3 Tasa-arvo / saavutettavuus

Indikaattori C.3.1.1	Kohteen prosenttiosuus, joka kuuluu sellaisen julkisen liikenteen piiriin, joka on esteetöntä vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia
Indikaattori C.3.1.2	Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä kohteen esteettömyyteen vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia

Liikenteen esteettömyyden mittaaminen auttaa tunnistamaan mahdollisia esteitä. Seuraamalla kävijöiden tyytyväisyyttä esteettömän pääsyn osalta suunnittelijat saatava tietoa siitä, täyttyvätkö kävijöiden tarpeet.

C.4 Kulttuuriperinnön, paikallisen identiteetin ja voimavarojen suojeleminen ja vahvistaminen

Indikaattori C.4.1.1	Niiden asukkaiden prosenttiosuus, joilla on myönteinen tai kielteinen näkemys matkailun vaikutuksesta kohteen identiteettiin
Indikaattori C.4.1.2	Kohteen suurimpien perinteiseen/paikalliseen kulttuuriin ja voimavaroihin keskittyvien tapahtumien prosenttiosuus

Tämä indikaattori on matkailun kulttuurivaikutuksen barometri. Paikalliseen kulttuuriin keskittyvien tapahtumien järjestäminen voi olla tehokas tapa luoda ylpeyttä omasta kohteesta.

Osa D: Ympäristövaikutuksen valinnaiset indikaattorit

Ympäristövaikutuksen indikaattoreissa keskitytään niihin tekijöihin, jotka ovat olennaisen tärkeitä kohteen luonnonympäristön kestävyydelle.

D.1 Liikenteen vaikutusten vähentäminen

Indikaattori D.1.1.1	Paikallisia/pehmeitä liikkuvuuden/julkisen liikenteen palveluita kohteessa liikkumiseen käyttävien kävijöiden prosenttiosuus
-----------------------------	---

Indikaattori D.1.2.1**Päiväkävijöiden keskimääräinen matka (km) kohteeseen ja takaisin**

Seuraamalla liikenteen määrää vähentävien, ympäristöystävällisten liikennemuotojen (pehmeän liikkuvuuden) käyttöä voidaan tarjota tietoa liikennettä koskevien paikallisten toimintalinjojen käyttöön.

Näiden tietojen avulla voidaan määrittää etäisyyden hinta ja ympäristövaikutus, kun houkutellaan päiväkävijöitä lähialueilta.

D.2 Ilmastonmuutos**Indikaattori D.2.1.1****Prosenttiosuus kohteesta, joka sisältyy ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevaan strategiaan tai suunnitteluun****Indikaattori D.2.1.2****Prosenttiosuus majoituksen ja vierailukohteiden infrastruktuurista, joka sijaitsee riskialttiilla vyöhykkeillä**

On tärkeää, että koko kohde tuodaan mukaan ilmastonmuutosaloitteisiin. Tällä indikaattorilla seurataan toiminnan ulkopuolelle jäävien osuutta, jotta osallistumista voitaisiin edistää.

Toisella indikaattorilla on tarkoitus lisätä tietoisuutta ilmastoon liittyvästä pilaantumisalttiudesta.

D.3 Kiinteän jätteen käsittely**Indikaattori D.3.1.1****Jätteiden lajittelua harjoittavien matkailuyritysten prosenttiosuus**

Kun seurataan yksityisen sektorin sitoutumista, saadaan tietoa tiedotusaloitteiden tehosta ja alalla tarvittavista uusista aloitteista.

D.4 Jäteveden puhdistus**Indikaattori D.4.1.1****Keskusviemärijärjestelmään liitetyn ja/tai jäteveden jälkikäsittelyä käyttävän kaupallisen majoituksen prosenttiosuus**

Keskusviemäri- tai jäteveden jälkikäsittelyjärjestelmät ovat tehokkaimpia veden epäpuhtauksien poistajia. Tiedottamalla tämän kysymyksen laajuudesta kohteessa otetaan ensiaskeleet kohti ratkaisun löytämistä.

D.5 Vesihuolto**Indikaattori D.5.1.1****Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa on vähäkulutuksiset suihkut ja hanat ja/tai kaksoishuuhdeltu-wc:t/vedettömät urinaalit****Indikaattori D.5.1.1.2****Kierrätettyä vettä käyttävien matkailuyritysten prosenttiosuus****Indikaattori D.5.1.1.3****Kierrätetystä vedestä saatu vedenkulutuksen osuus kohteessa**

Seuraamalla matkailuyritysten sitoutumista veden säästämiseen voidaan mitata vedensäästöaloitteiden onnistumista. Aloitteiden tuloksena yritykset myös säästävät rahaa.

Kierrätetyn (harmaan) veden käyttäminen voi olla tehokas strategia puutarhojen kasteluun käytettävän veden vähentämiseksi. Näillä indikaattoreilla seurataan, miten laajalti tällaiset aloitteet on toteutettu matkailuyritysten ja kohteen tasolla.

D.6 Energian käyttö**Indikaattori D.6.1.1****Matalaenergialamppuihin siirtyneiden matkailuyritysten prosenttiosuus**

Indikaattori D.6.1.2

Uusiutuvista lähteistä saadun energian vuotuinen kulutus (Mwh) prosenttiosuutena energian kokonaiskulutuksesta

Kun seurataan matkailuyritysten sitoutumista energiansäästöön, voidaan mitata energiansäästö-ohjelmien ja -aloitteiden onnistumista.

Tässä indikaattorissa mitataan kohteen edistymistä siirtymisessä uusiutuviin energianlähteisiin.

D.7 Maiseman ja biologisen monimuotoisuuden suojelu

Indikaattori D.7.1.1

Sellaisten paikallisten matkailualan yritysten prosenttiosuus, jotka aktiivisesti tukevat paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja maiseman suojelua, säilyttämistä ja hoitamista

Indikaattori D.7.1.2

Biologisen monimuotoisuuden hallintaa ja seurantaa koskevan suunnitelman piiriin kuuluva prosenttiosuus kohteesta

Matkailuyritykset saavat merkittävää hyötyä suojelualueisiin tehdyistä investoinneista, joten on tärkeää myös seurata alan omaa panosta suojelutyöhön.

Tämä indikaattori kuvaa suojeluvirastojen toimintoja ja keskeisille lajeille koituvien riskien tasoa.

D.8 Valosaasteen ja melun torjunta

Indikaattori D.8.1.1

Melun ja valosaasteen vähentämiseen tähtäävien paikallisten strategioiden ja/tai suunnitelmien piiriin kuuluva prosenttiosuus kohteesta ja väestöstä

Valo- ja melusaaste voivat aiheuttaa huomattavaa häiriötä paikallisille asukkaille ja luonnonvaraisille eläimille. Tämä indikaattori tuo esiin kohteen toimintalinjat tällä alalla.

D.9 Uimaveden laatu

Indikaattori D.9.1.1

Niiden päivien lukumäärä, joina uimaranta/ranta on suljettuna epäpuhtauksien vuoksi

Uimarantojen sulkemisilla on suuri vaikutus rantakohteen taloudelliseen kannattavuuteen. Tällaisen tiedon julkaisu lisää tietoisuutta veden laatukysymyksiin tarvittavista ratkaisuista.

Osa 4: Kohteen tietojoukko

Kohteen tietojoukko on Excel-tiedosto, joka on saatavilla ainoastaan englanniksi ja joka voidaan ladata osoitteesta:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/sustainable-tourism/indicators/index_en.htm . Siihen sisältyvät samat tiedot kuin työkalupaketin osaan 3, mutta lisäksi siinä on tilaa lisättäviä tietoja varten. Sitä mukaa kun tietoa lisätään, muut Excel-sivut täydentyvät tuloskaavioilla.

Jäljempänä oleva kaavio on tietokoneen näytöltä otettu kuva tietojoukkoon kuuluvasta kohdeindikaattoreiden taulukkosivusta. Neljä ensisijaista taulukkosivua on korostettu punaisilla nuolilla.

A. Destination Management							
Section	Criteria	Indicator Reference #	Indicator	Is the Destination Monitoring this Indicator	Unit of Measure	Suggested Target	Destination Results
A.1 Sustainable Tourism Public Policy	A.1.1	A.1.1.1	Percentage of the destination with a sustainable tourism strategy/action plan, with agreed monitoring, development control and evaluation arrangements		%		
		A.1.1.2	Percentage of residents satisfied with their involvement and their influence in the planning and development of tourism		%		
		A.1.1.3	Percentage of the destination represented by a destination management organisation		%		
	A.2 Sustainable Tourism Management in Tourism Enterprises	A.2.1	Percentage of tourism enterprises/certifications in the destination using a voluntary verified certification/labeling for environmental/quality/sustainability and/or CSR measures		%		
		A.2.1.1	Number of tourism enterprises/certifications with sustainability reports in accordance with Global Reporting Initiative (GRI)		%		
	A.3 Customer Satisfaction	A.3.1	Percentage of visitors that are satisfied with their overall experience in the destination		%		
		A.3.1.1	Percentage of repeat/return visitors (within 1 year)		%		
	A.4 Information and Communication	A.4.1	Percentage of official tourism information/resources with a specific section about sustainability issues		%		
		A.4.1.1	Destination visitor information (brochures and/or web-page) containing a specific section about sustainability issues		%		
	B. Tourism Flow (Volume & Nature) at Destination	B.1.1	B.1.1.1	Number of tourist nights per month		%	
B.1.1.2			Relative contribution of tourism to the destination's economy (% GDP)		%		
B.1.1.3			Number of 'same day' visitors per month		%		
B.1.1.4			Daily spending per same day visitor		€		
B.1.2		B.1.2.1	Daily spending per tourist (accommodation, food and drinks, other services)		€		
		B.1.2.2	Average length of stay of tourists (nights)		# of nights		
		B.1.2.3	Average length of stay of same day visitors (hours)		# of hours		
B.2 Tourism Enterprise(s)		B.2.1	Percentage of tourism enterprises involved in destination management/cooperative marketing		%		
		B.2.1.1	Percentage of tourism enterprises involved in destination management/cooperative marketing		%		

Tietojoukossa on neljä ensisijaista taulukkosivua:

- **Huomautukset lukijoille:** ohjeet tietojoukko-työkalun käyttöön
- **Kohdeprofiili:** pikakuva kyseisestä kohteesta
- **Kohdeindikaattorit:** tietojen syöttötaulukko sekä ydin- että valinnaisia indikaattoreita varten
- **Tulokset:** taulukot ja kaaviot, joissa annetaan tiivistelmä ja tulkitaan kyseistä tietokokonaisuutta.

Kun sidosryhmät ovat keränneet ja toimittaneet indikaattoritiedot, ne olisi koottava kohteen tietojoukkoon. Ryhmä voi tämän jälkeen yhdessä analysoida tuloksia, päättää realistisista vertailuarvoista tai tavoitteista ja sopia näiden saavuttamiseen tähtäävästä suunnitelmasta.

Yhdessä sidosryhmien työryhmän kanssa voidaan päättää, mitkä näistä kysymyksistä ovat kohteen kannalta ensisijaisia, ja valita, missä järjestyksessä niitä käsitellään. Kun on priorisoitu ne tärkeät kysymykset ja indikaattorit, jotka edellyttävät parannusta, voidaan ryhtyä laatimaan

toimintasuunnitelmaa (eli mitkä indikaattorit ja kysymykset edellyttävät toimia, missä järjestyksessä, milloin, miten ja kenen toteuttamina).

Tietojoukon käyttäminen

Avataan lomake, jonka otsikko on **“Destination Indicators”** (kohdeindikaattorit)

Tarkastellaan seuraavia sarakkeita:

- **Sarake C, Indicator Reference # (indikaattorin viitenumero):** Näitä numeroita käytetään viitattaessa oheiseen työkalukokonaisuuteen.
 - **VIHREÄLLÄ** korostetut solut ovat ydinindikaattoreita, **SINISELLÄ** korostetut valinnaisia indikaattoreita
- **Sarake D, Indicators (indikaattorit):** Selvitetään, mitä on tarkoitus mitata.
 - Oheisesta työkalupaketista saa lisätietoja seurannan syistä, tietovaatimuksista ja mittayksiköistä, sanastossa määritellyistä termeistä, tiedonkeruuohjeista, indikaattorin tuloksen laskemishjeista, tietojenkeruun tiheydestä, ilmoitusmuodosta, kaikista jo mahdollisesti käytössä olevista kansainvälisistä vertailuarvoista, suositelluista tavoitteista, ehdotetuista toimista (jos tulos ei saavuta tavoitetta) ja mahdollisista lisäviitteistä.
- **Sarake E, Is the Destination Monitoring the Indicator (seuraako kohde kyseistä indikaattoria): Tämä on tietojen ensimmäinen syöttökohta**
 - Napsauta mitä tahansa sarakkeen E solua
 - Solun oikean alakulman ulkopuolelle ilmestyy pieni pudotusnuoli
 - Napsauta pudotusnuolta, jolloin näkyviin tulee valinta Yes, No, N/A (kyllä, ei, ei sovellu)
 - Valitaan sopiva vastaus.
- **Sarake F, Measurement Unit (mittayksikkö):** Mitä yksiköjä käytetään tietojen kirjaamiseen.
- **Sarake G, Suggested Target (ehdotettu tavoite):** Kunkin kohteen on asetettava omat tavoitteensa.
- **Sarake H, Destination Results (kohteen tulokset): Tämä on tietojen toinen syöttökohta**
 - Käytetään eri kyselyiden tuloksia tai muita kerättyjä tietoja ja täytetään tarvittavat vastaukset.
- **Lomake Monitoring Results (tulosten seuranta):** esitys siitä, kuinka monta ydinindikaattoria ja valinnaista indikaattoria kohteessa seurataan, ja kunkin osan prosenttiosuus
- **Lomake Chart Destination (kohteen kaavio):** pylväsdiagrammi, joka kuvaa kohteessa ydinindikaattoreihin ja valinnaisiin indikaattoreihin annettuja vastauksia alan poliittisten toimintalinjojen ja toimien osalta
- **Lomake Chart Enterprises (yritysten kaavio):** pylväsdiagrammi, joka kuvaa kohteessa ydinindikaattoreihin ja valinnaisiin indikaattoreihin annettuja vastauksia tähän aiheeseen liittyvien yritysten toimintojen osalta
- **Lomake Chart Residents (asukkaiden kaavio):** pylväsdiagrammi, joka kuvaa kohteessa ydinindikaattoreihin ja valinnaisiin indikaattoreihin annettuja vastauksia tähän aiheeseen liittyvien asukkaita koskevien vaikutusten osalta

- **Lomake Chart Visitors Impressions (kävijöiden vaikutelmien kaavio):** pylväsdiagrammi, joka kuvaa kohteessa ydinindikaattoreihin ja valinnaisiin indikaattoreihin annettuja vastauksia tähän aiheeseen liittyvien, kävijöiden/matkailijoiden vaikutelmien osalta
- **Lomake Chart Spending (menojen kaavio):** pylväsdiagrammi, joka kuvaa kohteessa ydinindikaattoreihin ja valinnaisiin indikaattoreihin annettuja vastauksia kävijöiden/matkailijoiden menojen osalta
- **Lomake Chart Time (ajankäytön kaavio):** pylväsdiagrammi, joka kuvaa kohteessa ydinindikaattoreihin ja valinnaisiin indikaattoreihin annettuja vastauksia kävijöiden/matkailijoiden ajankäytön osalta

Osa 5: Tukijärjestelmän tiedot

Sanasto

1.	Esteetön matkailu	C.3.1 C.3.2 C.3.1.1 C.3.2.1	Esteetön matkailu (tunnetaan myös nimityksillä yleinen, tai osallistava matkailu) on matkailua ja matkustamista, joka on kaikkien saatavilla mahdollisesta vammasta riippumatta, liikunta-, kuulo- tai näkövamma tai kognitiiviset, älylliset tai psykososiaaliset vammat sekä vanhuus ja tilapäiset vammat mukaan luettuina. <i>Lähde: Takayaman julistus</i>
2.	Esteettömyysohjelmat	C.3.1 C.3.2	Tunnustettu järjestelmä tai organisaatio, joka arvioi matkailijamajoituksen ja vierailukohteiden esteettömyyden. Näiden ohjelmien avulla toimijat voivat parantaa ja edistää esteettömyytensä tasoa.
3.	Saatavilla olevat vuodepaikat	C.1.1.2	Tiettyssä kohteessa olevan majoituskapasiteetin määrä
4.	Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelu	D.7.1.1	Biologisen monimuotoisuuden suojelu: Kaikenlaisiin, niin maa-, meri- kuin muihinkin vesistöjen ekosysteemeihin ja niiden muodostamiin ekologisiin kokonaisuuksiin kuuluvien eliöiden vaihtelevuuden säilyttäminen tai turvaaminen. Maisemansuojelu: Kohteen fyysisen luonnonympäristön säilyttäminen tai turvaaminen
5.	Biologisen monimuotoisuuden seuranta	D.7.1.2	Biologisen monimuotoisuuden seurannalla pyritään selvittämään, onko tietyn paikan biologisessa monimuotoisuudessa tapahtunut muutoksia. Seurannassa arvioidaan tietyn tapahtuman aiheuttamat muutokset tai arvioidaan useista, yleensä tarkemmin määrittämättömistä olosuhteista aiheutuvan muutoksen kumulatiivinen vaikutus. <i>Lähde: Alberta Biodiversity Monitoring Institute (Albertan biologisen monimuotoisuuden seurantalaitos)</i>
6.	Keskitetty viemärijärjestelmä	D.4.1.1	Jäteveden keruu- ja siirtojärjestelmillä jätevedet siirretään asuinalueilta jäteveden puhdistuslaitoksiin kansanterveyden suojelemiseksi, sairauksien torjumiseksi ja vesien pilaantumisen välttämiseksi.
7.	Sertifiointi/merkinnät	A.2.1	Sertifiointi: vapaaehtoinen prosessi, jossa arvioidaan ja seurataan yrityksen, tuotteen, prosessin, palvelun tai hallintajärjestelmän vaatimustenmukaisuutta erityisiin vaatimuksiin nähden ja annetaan kirjallinen vakuutus tällaisesta vaatimustenmukaisuudessa. Tuloksena on markkinoinnissa käytettävä tunnus tai logo, joka myönnetään niille, jotka täyttävät tai ylittävät perusstandardit. <i>Lähde: Ecotourism & Certification, Martha Honey</i>
8.	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	D.2.1	Toimi tai sopeutuminen vastauksena toteutuneeseen tai odotettuun ilmastonmuutoksen vaikutukseen
9.	Ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategia	D.2.1.1	Ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategia: aloite tai julkinen toimi, jolla on tarkoitus rajoittaa ilmastonmuutoksen vaikutuksia, usein yhdellä neljästä keskeisestä alasta: ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia koskevan tiedon laatiminen ja levittäminen; standardien, sääntöjen ja verotuksen suuntaviivojen mukauttaminen; toimielimiltä edellytettävät muutokset; hallintoelinten ja paikallisyhteisöjen välittömät sopeutumistoimet, jotka koskevat julkista infrastruktuuria, julkisia rakennuksia ja ekosysteemejä. <i>Lähde: Maailmanpankki</i>
10.	Ilmastonmuutoksen lieventäminen	D.2.1	Toimien ja toimintavaiheiden muodostama järjestelmä, jolla pyritään vähentämään ihmisen vaikutusta maapallon lämpenemiseen vähentämällä ilmakehään vapautuvien kasvihuonekaasujen määrää.
11.	Pesäkkeitä muodostava yksikkö (CFU)	D.9.1	Elinkelpoisten bakteeri- tai sienisolujen mitta.

12.	Kaupallinen majoitus	B.2.2 C.1.1.2 C.3.1	Yöpyville kävijöille tai matkustajille tarkoitettu tilapäismajoitus. Majoitukseen kuuluvat mm. aamiaismajoitukset, leirintäalueet, huoneistohotellit, mökit, ekohuvilat, kotimajoitus, hostellit, hotellit, majatalot, motellit, huvilat ja lomakylät. Lähde: STI
13.	Saastuminen	D.9.1 D.9.1.1	Saastuminen: pilaantuminen.
14.	Yhteismarkkinointi	B.2.1.2	Markkinointiohjelmat, joissa on mukana kaksi tai useampia osallistujayrityksiä, laitoksia tai organisaatioita.
15.	Kulttuuriperintö	C.4.1	Yhteisössä muodostuneet ja sukupolvelta toiselle välittyneet elämäntavat. Aineellinen kulttuuriperintö: paikat, esineet, alueet, rakenteet, maisemat ja luonnonympäristö. Aineeton kulttuuriperintö: tavat, menettelyt, musiikki, käsiteollisuus, esittävät taiteet, kirjallisuus, suullinen perinne, kieli ja arvot.
16.	Päiväkohtaiset menot	B.1.1.3 B.1.2	Päivää kohden matkailupalveluihin ja -tuotteisiin, kuten majoitukseen, liikenteeseen, viihteeseen, matkamuistoihin ja ruokaan käytetty määrä (paikallisena valuuttana ilmaistuna).
17.	Kohteen identiteetti	C.4.1.1	Kohteen erityinen identiteetti (tai kohteen brändi) sijoittaa kohteen markkinoille ja erottaa sen kilpailijoista. Siihen kiteytyvät ja sisältyvät kaikki kohteen arvojen ja kokemusten osatekijät, jotka sitten esitellään markkinoille soveltuvalla tavalla.
18.	Kohteen hallinta		Kohteen hallintaan voi sisältyä maankäytön suunnittelua, yritysten toimilupia, kaavoituksen valvontaa, ympäristö- ja muita säädöksiä, yritysjärjestöjen aloitteita sekä useita muita välineitä, joilla muokataan matkailuun liittyvien toimintojen kehitystä ja jatkuvaa toimintaa.
19.	Kohteen hallintaorganisaatio	A.1.1.2	Kohteen hallintaorganisaatio: Yritys tai muu kokonaisuus (matkailun edistämiskeskus, kauppakamari jne.), joka osallistuu kohteen matkailun lisäämiseen, hallinnoi matkailun vaikutuksia isäntäyhteisöön ja ympäristöön, parantaa kohteen yleistä imagoa ja koordinoi kohteen strategista kehittämistä.
20.	Kävijöille tarjottava kohdetieto	A.4.1.1	Esitteet, verkkosivut, mobiilisovellukset ja muut painetun ja digitaalisen median muodot, joilla on tarkoitus tiedottaa kävijöille ja auttaa kävijöitä suunnittelemaan oleskelunsa kohteessa.
21.	Välitön työllisyys matkailussa	B.3.1	Matkailualan työllisyyttä voidaan mitata matkailualan kaikissa töissä työskentelevien määränä, päätoimisesti matkailualalla työskentelevien määränä, matkailualan työpaikkojen määränä tai kokoaikavastaavia koskevana lukuina. Lähde: UNWTO
22.	Kaksoishuhtelu-wc:t	D.5.1.1	Kaksoishuhtelu-wc on wc:n muunnos, jossa käytetään kahta nappia tai vipua, jolloin huhtelu tapahtuu erilaisilla vesimäärillä ja vedenkulutus puolittuu asianmukaisessa käytössä.
23.	Energiankulutus	D.6.1	Prosessin tai järjestelmän taikka organisaation tai yhteisön lämmön, voiman tai raaka-aineiden lähteenä kuluttaman energian määrä.
24.	Ympäristö/laatu/kestävyys	A.2.1	Ympäristö/laatu/kestävyys viittaa yhteisesti luokitus- tai sertifiointityyppiin tai merkintäjärjestelmään.
25.	Tavaroiden ja palveluiden reilu kauppa	B.5.1 B.5.1.1	Reilu kauppa: sertifiointijärjestelmä, jossa arvioidaan maataloustuotteiden, erityisesti kahvin, sokerin, teen, suklaan tms. tuotannon ja kaupan taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia.
26.	Paloturvallisuus	B.4.1	Toteutetut varotoimet, joilla pyritään estämään tulipaloja, jotka voivat johtaa kuolemaan, loukkaantumiseen tai aineellisiin vahinkoihin, tai pienentämään niiden todennäköisyyttä.
27.	Global Reporting Initiative -aloite (GRI)	A.2.1.1	GRI: monisidosryhmäinen prosessi ja riippumaton laitos, jonka tehtävänä on kehittää ja levittää maailmanlaajuisesti sovellettavissa olevat kestävyysraportoinnin suuntaviivat (Sustainability Reporting Guidelines). Lähde: STI
28.	Indikaattori		Määrä- tai laatutekijä tai -muuttuja, joka tarjoaa yksinkertaisen ja luotettavan keinon saavutusten mittaamiseksi. Lähde: GSTC

29.	Valosaaste	D.8.1 D.8.1.1	Ei-toivottu, haitallinen tai epä mukava valo, joka on kohtuuttoman häiritsevää ja tyypillisesti ihmisen aiheuttamaa. <i>Lähde: STI</i>
30.	Paikalliset voimavarat	C.4.1.2	Paikalliset tai yhteisön voimavarat ovat maata ja rakennuksia, jotka yhteisön organisaatiot omistavat tai joita ne hallinnoivat.
31.	Kohteen paikalliskoordinaattori		Paikallinen "edelläkävijä", joka haluaa käynnistää Euroopan matkailuindikaattorijärjestelmän täytäntöönpanon kyseisessä kohteessa. Kyseessä voi olla kohteen hallinnasta vastaavat organisaation korkean tason edustaja, kohteen markkinointiryhmä, matkailun edistämiskeskus, paikallinen tai alueellinen matkailuviranomainen, matkailusta vastaava ministeriö, yksityinen sektori tai matkailujärjestö. Kohteen paikalliskoordinaattoreiden tehtäviin sisältyy yleensä suunnittelua, hallintoa, seuranta, tiedotusta ja markkinointia ja niihin voivat kuulua myös koulutus ja laatustandardit. Kohteen paikalliskoordinaattorin rooli on olennaisen tärkeä. Tähän tehtävään ryhtyvän henkilön on voitava kerätä sidosryhmät yhteen ja vaikuttaa niihin ja saatava käyttöönsä merkitykselliset tiedot (tai saatava ne muiden kautta). Kohteen paikalliskoordinaattorilla on myös oltava valtuudet tallentaa tietoja (joista osa saattaa olla arkaluontoisia) ja jonkinasteista hallintovaltaa.
32.	Paikalliset tavarat ja palvelut	B.5.1	Paikalliset tavarat ja palvelut voivat pienentää ympäristövaikutusta, ne voivat lievittää sosiaalisia ongelmia ja parantaa yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen toimeentuloa sekä vähentää toimintakustannuksia.
33.	Paikallinen/alueellinen	B.5.1.2	Liiketoiminnan paikkaa välittömästi ympäröivä alue, joka voi vaihdella paikan asukastiheyden mukaan. Yritykseen sovellettavasta määritelmästä (10 km säteellä, samassa kunnassa jne.), jota sovelletaan perusteisiin ja indikaattoriin, olisi tehtävä päätös ja se olisi kirjattava suunnitteluasiakirjoihin. <i>Lähde: GSTC</i>
34.	Paikallisliikenne	C.3.1.1 D.1.1.1	Julkinen liikenne on matkustajien yhteispalveluita, jotka ovat yleisesti saatavilla ja joihin sisältyvät linja-autot, johdinautot, raitiovaunut, junat, metrot ja lautat.
35.	Matalaenergiavalistus	D.6.1.1	Valaistus, jossa perinteiseen valaistukseen verrattuna saadaan vastaava valoteho pienemmällä tehonkulutuksella (esim. LED-valot).
36.	Vähäkulutuksinen suihku	D.5.1.1	Suihkusuutin, joka pienentää veden virtausta.
37.	Johtotehtävät	C.2.1.1	Kaikki tehtävät, joissa tarjotaan jokin seuraavista kolmesta toiminnosta yritykselle: muiden panoksen valvonta ja vastuu sen kasvattamisesta; työvoiman, materiaalin ja pääoman jakaminen suuren tuoton saamiseksi; päätöksenteko. <i>Lähde: GSTC</i>
38.	Liikennemuodot	D.1.1	Lähtöpisteen ja kohteen väliseen matkaan käytetty liikkumistapa, mihin voi sisältyä kävely ja pyöräily sekä kaikki moottoriajoneuvoliikenteen muodot.
39.	Seuranta		Jonkin paikan luonnon tai kulttuurin yhtenäisyyden jatkuva tarkastelu ja arviointi, jotta voidaan havaita sen tilassa perustilanteeseen nähden tapahtuvat muutokset. <i>Lähde: GDRC</i>
40.	Melusaaste	D.8.1 D.8.1.1	Ei-toivottu, haitallinen tai epä mukava ääni, joka on kohtuuttoman häiritsevää. Suositellaan, että ihmiset eivät altistu yli 85 desibelin äänitasolle yli kuuden perättäisen tunnin aikana. <i>Lähde: STI</i>
41.	Käyttöaste (huonekohtainen)	B.2.2	Käytössä olevien huoneiden prosenttiosuus saatavilla olevista huoneista tietyllä jaksolla. Käyttöaste lasketaan jakamalla jaksolla käytössä olevien huoneiden lukumäärä samalla jaksolla saatavilla olevien huoneiden määrällä.
42.	Virallinen matkailutiedotus	A.4.1	Kohteen hallintaorganisaation virallinen markkinointi- ja myynninedistämisaineisto, mukaan lukien matkailutilastot, -tiedot ja -luvut. Ks. Kävijöille tarjottava kohdetieto
43.	Kierrätetty	D.3.2	Tuotteet, joihin voi sisältyä kuluttajakäytöstä tai valmistusvaiheesta kierrätettyä materiaalia. Jos tuotteen sisältö ilmoitetaan ainoastaan "kierrätetyksi" täsmentämättä kuluttajakäytön jälkeistä sisältöä, tuote saa sisältää ainoastaan valmistusvaiheesta kierrätettyä materiaalia. <i>Lähde: STI</i>
44.	Kierrätetty vesi	D.5.1.2 D.5.1.3	Kierrätetty vesi (eli harmaa vesi) on jätevettä, joka on käsitelty kiinteän jätteen ja tiettyjen epäpuhtauksien poistamiseksi ja jota käytetään kestävässä maisemanhoidossa kasteluun tai pohjavesivarojen täydentämiseen.

45.	Suhteellinen merkitys	B.1.1.1	Matkailumenojen merkitys pääoman ja työvoiman kysynnän kannalta ja sen suhde muihin kohteen talouden toimialoihin.
46.	Uusiutuva energia	D.6.1.2	Luonnollisista lähteistä, kuten auringonvaloista, tuulesta, sateesta, vuorovedestä ja maalämmöstä, saatava energia, joka uusiutuu luonnollisesti eikä käytettynä häiritse ekosysteemejä. <i>Lähde: GSTC</i>
47.	Toistuvat/palaavat kävijät	A.3.1.1	Toistuvat kävijät: niiden kävijöiden määrä, jotka tekevät vähintään kaksi käyntiä kohteeseen. Palaavat kävijät: niiden kävijöiden määrä, jotka palaavat kohteeseen ensimmäisen käyntinsä jälkeen.
48.	Asukas	A.1.1.1	Asukkaat, jotka ovat asuneet alueella riittävän kauan, jotta he voivat omaksua aktiivisen roolin yhteisön ja sen kulttuuri-identiteetin myönteisessä muovaamisessa ja määrittelyssä. <i>Lähde: STI</i>
49.	Asukastytytyväisyys	A.1.1.1 C.1.1.1	Asukastytytyvyyttä määrittävät yhdessä ne hyödyt, joita matkailusta koetaan koituvan kohteen identiteetille, yhteisölle ja itse asukkaille.
50.	Tulot saatavilla olevaa huonetta kohden (REV PAR)	B.2.2.1	Tulot saatavilla olevaa huonetta kohden on hotellien käyttämä mittayksikkö, joka saadaan kertomalla majoitusliikkeen keskimääräinen päiväkohtainen huoneen hinta käyttöasteella.
51.	Päiväkävijät	B.1.1.2 B.1.1.3 B.2.1.1	Kävijät, jotka saapuvat kohteeseen ja lähtevät sieltä samana päivänä (ei yöpymistä), matkan syystä riippumatta.
52.	Kausi	B.3.1.1	Vaihteleva, vuodenaikasta riippuva tai sen mukaan rajattu. Kohteen kokonaiskysynnän jakautuminen ajan mukaisesti, ilmaistaan yleensä huippusesonkina ja matalana sesonkina, jotta voidaan erottaa suuremman ja pienemmän kysynnän kaudet toisistaan.
53.	Loma-/vuokra-asunto	C.1.1.3	Loma-asunto on vapaa-ajan asunto, jota kotitalouden jäsenet käyttävät lähinnä virkistykseen, lomailuun tai muuhun vapaa-ajan viettomuotoon. <i>Lähde: UNWTO</i>
54.	Jäteveden biologinen puhdistus	D.4.1	Ks. Keskitetty viemärijärjestelmä Jäteveden mekaaninen puhdistus tarkoittaa suurten kelluvien osien poistoa siivilöimällä ja sakkauttamalla. Tuleva jätevesi virtaa yhden tai useamman siivilän läpi ja se johdetaan tämän jälkeen hiekanerottimeen, jossa virtaus hidastuu riittävästi, jotta hiekka, sora ja muu epäorgaaninen aines erottuu. Jos puhdistuslaitoksessa on ainoastaan mekaaninen puhdistus, jätevesi kloorataan ja päästetään vedenkiertoon. Liette tai suurempien kiinteiden osien sakka poistetaan, kuivataan ja hävitetään. Mekaanisella puhdistuksella poistetaan 50–65 % suspensioaineesta ja vähennetään biokemiallista hapentarvetta 25–40 %. Mekaanista puhdistusta ei yksinään pidetä riittävänä ympäristön tai ihmisten terveyden suojelemista varten. Biologinen käsittely tarkoittaa prosesseja, jotka ovat samanlaisia kuin luonnollisessa biologisessa hajoamisessa. Aerobisia bakteereita ja muita mikro-organismeja käytetään orgaanisen aineksen hajottamiseen epäorgaaniseksi hiilidioksidiksi, vedeksi ja mineraaleiksi. Biosuodattimilla, joissa mikrobit muodostavat kerroksen pohjana olevan sepelin pinnalle, poistetaan vedessä olevaa orgaanista ainesta. Biosuodattimien sijaan voidaan käyttää aktiivilietemenetelmiä. Mekaanisen ja biologisen puhdistuksen jälkeen jäteveden suspensioaine tai biokemiallinen hapentarve vähentyvät 90–95 %. Tämä puhdistustaso ei riitä poistamaan viruksia, raskasmetalleja, liuenneita mineraaleja tai tiettäjä kemiallisia aineita. <i>Lähde: Encyclopedia of Public Health</i>
55.	Pehmeä liikkuvuus	D.1.1.1	Ympäristöystävällinen liikenne, jossa ei käytetä moottoriliikennettä.
56.	Opiskelijoiden harjoittelupaikat	B.3.1.2	Harjoittelupaikassa annetaan työssä tapahtuvaa koulutusta ammattia ja tehtävää varten, ja se voi olla palkallista tai palkatonta.

57.	Kestävät tavarat ja palvelut	B.5.1 B.5.1.1	Kestävät tuotteet ja palvelut tuovat ympäristö-, sosiaalisia tai taloudellisia etuja ja samalla ne suojelevat kansanterveyttä, hyvinvointia ja ympäristöä niiden koko kaupallisen elinkaaren ajan alkaen raaka-aineiden hankinnasta aina lopulliseen hävittämiseen asti. <i>Lähde: Sustainable Products Corporation</i>
58.	Kestävä matkailu		Matkailu, jonka on tarkoitus johtaa kaikkien voimavarojen hallinnointiin siten, että taloudelliset, sosiaaliset ja esteettiset tarpeet voidaan täyttää ja samalla säilyttää kulttuurin eheys, olennaiset ekologiset prosessit, biologinen monimuotoisuus ja elämää tukevat järjestelmät. <i>Lähde: UNWTO</i>
59.	Kestävän matkailun suunnitelma/ Kestävän matkailun toimintastrategia	A.1.1	Organisaation antama ilmoitus sen aikomuksista ja periaatteista, jotka liittyvät sen yleiseen suorituskykyyn ympäristön, sosiokulttuuristen tekijöiden ja talouden kannalta; siinä kuvataan toiminnan puitteet ja luodaan kehykset organisaation ympäristö-, sosiokulttuuristen ja taloudellisten tavoitteiden asettamiselle sekä kestävyiden hallintasuunnitelmille ja kestävyiden hallintajärjestelmille.
60.	Jäteveden jälkikäsittely	D.4.1.1	Ks. Keskitetty viemärijärjestelmä Ks. Jäteveden biologinen puhdistus Jäteveden jälkikäsittely on edistynyt puhdistustaso. Tällainen käsittely voi vähentää suspensioaineen ja biokemiallisen hapentarpeen näin yhteen prosenttiin käsittelemättömän jäteveden tasosta ennen mekaanista puhdistusta. Jälkikäsittelyprosessi koostuu useista biologisista, kemiallisista tai fysikaalisista menetelmistä. <i>Lähde: Encyclopedia of Public Health</i>
61.	Matkailuyritys		Organisaatio tai yritys, joka tarjoaa matkailijoille yhden tai useampia palveluita.
62.	Matkailija		Kävijä (kotimaan, saapuva tai lähtevä) luokitellaan matkailijaksi (tai yöpyjäksi), jos matkaan sisältyy yöpyminen. <i>Lähde: UNWTO</i>
63.	Matkailijan yöpyminen	B.1.1 B.2.1	Kun matkailija yöpyy kohteessa, poissa kotoaan tai pääasiallisesta asunnostaan.
64.	Perinteinen/ paikallinen kulttuuri	C.4.1.2	Perinteisellä kulttuurilla tarkoitetaan ihmisten tapoja ja arvoja, kuten uskontoa, filosofiaa, moraalikäsityksiä, lakeja, politiikkaa, taloutta, yhteiskuntaa, historiaa, kirjallisuutta ja taidetta, jotka ovat säilyneet pitkiä aikoja.
65.	Kävijä		Kävijä on matkustaja, joka tekee tavanomaisen ympäristönsä ulkopuolella sijaitsevaan pääkohteeseen matkan, joka kestää vähemmän kuin vuoden ja joka tehdään mistä tahansa pääasiallisesta syystä (työ, vapaa-aika tai muu henkilökohtainen tarkoitus) lukuun ottamatta työsuhdetta matkan kohteena olevassa maassa tai paikassa asuvaan henkilöön. Kävijä (kotimaan, saapuva tai lähtevä) luokitellaan joko matkailijaksi (tai yöpyjäksi), jos matkaan sisältyy yöpyminen, tai päiväkävijäksi. <i>Lähde: UNWTO</i>
66.	Kävijätyytyväisyys	A.3.1	Kävijätyytyväisyyttä määrittää oletetun arvon ja laadun, kuluttajan odotuksien ja todellisen kokemuksen yhdistelmä. Kävijän yleinen tyytyväisyys vaikuttaa siihen, miten todennäköisiä ovat käynnin toistuminen, pidempi oleskelu, suurempi kulutus, kohteen parempi tuotto ja suusanallisten suositusten antaminen.
67.	Riskialttiit alueet	D.2.1.2	Alueen altistuminen tai alttius tietyille riskeille, kuten kuivuudelle, tulville, myrskyille, rankkasateille, lumivyöryille, tornadoille, pyörremyrskyille, tulivuorenpurkauksille, maanjäristyksille, lämpöaalloille tai maanvyörymille.
68.	Jätteiden lajittelu	D.3.1.1	Jätteen luokittelu ennen keruuta tai hävittämistä.
69.	Vedetön urinaali	D.5.1.1	Urinaali, joka toimii ilman huuhtelua eikä näin ollen käytä lainkaan puhdasta vettä.

Kohdeprofiili

Tämän lomakkeen avulla sidosryhmille voidaan antaa yleiskuva kohteesta. Sitä voi tarvittaessa täydentää ja muuttaa omiin tarpeisiinsa sopivaksi.

KOHDE:			
MAA:			
KOHTEN RAJAT:			
SIJAINTI:		YLEISKATSAUS:	
Kuvaus	Etäisyys (km) maan pääkaupungista	Tärkeimmät matkailumuodot ja suosituimmat toiminnot	Viisi suosituinta vierailukohdetta (mukaan lukien ympäristö- ja kulttuurinähtävyydet)
			1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
MAANTIEDE:		SÄÄTYYPPI:	
Kohteen arvioitu pinta-ala (km ²) ja keskeiset fyysiset ominaispiirteet (joet, kukkulat, lahdet jne.).	Tärkeimmät elinympäristöt (kaikki soveltuvat merkitään X:llä)	Biologisen monimuotoisuuden taso (kasvi- ja eläinlajien määrän laajuus)	Keskimääräiset auringonpaistetunnit, sademäärä ja vuodenaikojen lämpötila
	Kaupunki: _____ Hiekka-/kivikkoranta: _____ Nummi: _____ Maatalousmaa: _____ Metsä: _____ Vuoristo: _____ Pensasaro: _____ Aavikko: _____ Kosteikko: _____ Muu (kuvattava): _____	VÄHÄINEN biologinen monimuotoisuus (pieni määrä lajeja): _____ KESKITASOINEN biologinen monimuotoisuus: _____ SUURI biologinen monimuotoisuus (useita eri kasvi- ja eläinlajeja esiintyy): _____	Auringonpaiste Kesä: _____ tuntia Talvi: _____ tuntia Sademäärä Kesä: _____ mm Talvi: _____ mm Lämpötila Kesä: Päivä: _____ °C Yö: _____ °C Talvi: Päivä: _____ °C Yö: _____ °C
LIIKENNEYHTEYDET			
Etäisyys (km) lähimmältä paikalliselta ja kansainväliseltä lentoasemalta	Tiedot kaikista lentoyhtiöistä ja/ tai laivanvarustamoista, jotka kuljettavat kävijöitä kohteeseen	Julkinen liikenne kohteessa (kaikki soveltuvat merkitään X:llä)	Muut yksityiset järjestelyt kävijöiden kuljettamiseksi kohteeseen
	Lentoyhtiöt: Laivanvarustamot:	Juna: _____ Metro: _____ Raitiovaunu: _____ Linja-auto: _____ Bussi: _____ Taksi: _____ Lautta: _____ Muu (kuvattava): _____	
VÄESTÖ:			
Vakinaisten asukkaiden määrä	Asukastiheys	Asukkaiden ja matkailijoiden suhdeluku kesällä/talvella	Matkailuun liittyvissä työpaikoissa työllistetyn väestön prosenttiosuus
Vakinaisten asukkaiden määrä: _____	Asukastiheys _____ / km ²		

MATKAILIJAT			
Vuotuinen kävijämäärä, kokonaismäärä ja keskeisten markkinoiden mukaisesti jaoteltuna	Vuotuiset saapumiset liikennetyypin mukaisesti	Matkailijan keskimääräiset menot (henkilöä / päivää kohden)	Oleskelun keskimääräinen kesto
Kävijöiden kokonaismäärä vuosittain: Päiväkävijöiden kokonaismäärä vuosittain: Kotimaisten kävijöiden kokonaismäärä vuosittain: Tärkeimmät lähdemarkkinat: (maa ja kävijämäärä, esim. Saksa – 40 000): 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____	Lento: Meri: Raide: Yksityisauto: Muu:		
MATKAILUN PERUSRAKENTEET			
Hotellien ja huoneiden arvioitu määrä (tähtiluokituksen mukaisesti jaoteltuna) kohteessa	Muut saatavilla olevat majoitustyyppit (ja arvioidut määrät)	Ravintoloiden arvioitu määrä	Baarien (yökerhojen, pubien jne.) arvioitu määrä
Hotellit: Huoneet:	Huvilat: _____ Huoneistot: _____ Hostellit: _____ Leirintäalueet: _____ Muu (kuvattava): _____		
KAIKKI KOHTEN KANNALTA MERKITYKSELLISET LISÄTIEDOT, JOTKA EIVÄT SISÄLLY EDELLISIIN KOHTIIN:			

Kohteen hallintaa koskeva kysely

KOHTEEN HALLINTAA KOSKEVA KYSELY

Tässä kyselyssä on luettelo kysymyksistä, joita voidaan käyttää tarvittavien tietojen keräämiseen kohteen hallintatietojen kannalta merkittävistä indikaattoreista.

Voidaan käyttää kaikkia kysymyksiä tai valita vain joitakin niistä.

Huoma.: kunkin kysymyksen kannalta merkitykselliset indikaattorit on sisällytetty kyselyyn, jotta siitä kävisi ilmi kysymysten ja eri indikaattoreiden välinen suhde.

Käyttämällä muutaman minuutin tähän kyselyyn vastaamiseen autatte saamaan paremman kokonaiskuvan kohteesta.

YDININDIKAATTORI

C.1.1 Matkailijoiden/kävijöiden määrä 100:aa asukasta kohden

Ilmoitetaan kohteen asukasluku:

Kuinka monta matkailijaa/kävijää kohteeseen tulee vuosittain??

VALINNAINEN INDIKAATTORI

C.1.1.3 Loma-/vuokra-asuntojen määrä 100:aa asuntoa kohden

Kuinka monta vakinaista asuntoa on kohteessa?

Kuinka monta loma-/vuokra-asuntoa on kohteessa?

VALINNAINEN INDIKAATTORI

A.1.1.2 Kohteen hallintaorganisaatioissa edustettuna oleva prosenttiosuus kohteesta

Kuinka monta taajamaa, kylää tai kaupunkia kuuluu kohteeseen?

Edustaako kohteen hallintaorganisaatio kaikkia maantieteelliseen alueeseen kuuluvia yhteisöjä?

☐ Kyllä ☐ Ei

os vastaus oli "ei", luettelkaa yhteisöt, jotka eivät ole edustettuina, ja selvittääkää lyhyesti, miksi näin on:

VALINNAINEN INDIKAATTORI

B.1.1.1 Matkailun suhteellinen merkitys kohteen taloudessa (prosenttia BKT:sta)

Mikä on matkailun osuus kohteen taloudesta (prosenttia BKT:sta)?

YDININDIKAATTORI

B.3.1 Matkailun välitön työllisyys prosenttiosuutena kokonaistyöllisyydestä

Kuinka monta asukasta matkailu työllistää suoraan?

YDININDIKAATTORI

B.1.1 Matkailijoiden yöpymisten määrä kuukausittain

Kuinka monta matkailijoiden yöpymistä kohteessa kirjattiin viime vuonna?

VALINNAINEN INDIKAATTORI

C.1.1.2 Kaupallisessa matkailijamajoituksessa saatavilla olevien vuodepaikkojen määrä 100:aa asukasta kohden

Mikä on saatavilla olevien vuodepaikkojen kokonaismäärä kohteessa?

KOHTEN HALLINTAA KOSKEVA KYSELY

YDININDIKAATTORI

B.2.2 Kaupallisen majoituksen käyttöaste kuukausittain ja vuoden keskiarvona

Ilmoittakaa viime vuoden käyttöaste kohteessa kuukausittain:

tammikuu	_____
helmikuu	_____
maaliskuu	_____
huhtikuu	_____
toukokuu	_____
kesäkuu	_____
heinäkuu	_____
elokuu	_____
syyskuu	_____
lokakuu	_____
marraskuu	_____
joulukuu	_____

VALINNAINEN INDIKAATTORI

B.2.2.1 Keskimääräinen huoneen hinta kohteessa

Mikä on keskimääräinen huoneen hinta kohteen majoitusliikkeissä?

YDININDIKAATTORI

B.2.1 Matkailijoiden oleskelun keskimääräinen kesto (yötä)

Mikä on matkailijoiden oleskelun keskimääräinen kesto (kuinka monta yötä matkailijat yleensä viiptyvät kohteessa)?

VALINNAINEN INDIKAATTORI

B.2.1.1 Päiväkävijöiden oleskelun keskimääräinen kesto (tuntia)

Ilmoittakaa, kuinka monta tuntia päiväkävijät viettävät kohteessa:

YDININDIKAATTORI

A.1.1 Niiden prosenttiosuus kohteessa, joilla on sellainen kestävän matkailun strategia tai toimintasuunnitelma, johon kuuluu sovittuja seuranta, kehityksen valvontaa ja arviointia koskevia järjestelyjä

Onko kohteessa sellainen kestävän matkailun strategia / toimintasuunnitelma, johon kuuluu sovittuja seuranta, kehityksen valvontaa ja arviointia koskevia järjestelyjä?

☐ Kyllä ☐ Ei

Selittäkää vastaustanne: _____

os käytössä on kestävän matkailun strategia / toimintasuunnitelma, osallistuvatko kaikki kohteeseen kuuluvat yhteisöt strategiaan/ toimintasuunnitelmaan?

☐ Kyllä ☐ Eivät ☐ Osa

Selittäkää vastaustanne: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI

B.5.1.1 Niiden prosenttiosuus kohteesta, joiden toimintaperiaatteisiin kuuluu paikallisten, kestävien ja/tai reilun kaupan tuotteiden ja palveluiden edistäminen

Onko kohteessa käytössä toimintalinja, jolla edistetään paikallisten, kestävien ja/tai reilun kaupan tuotteiden ja palveluiden hankintaa ja käyttöä?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos on, osallistuvatko kaikki kohteeseen kuuluvat yhteisöt tähän toimintalinjaan?

☐ Kyllä ☐ Eivät ☐ Osa

Selittäkää vastaustanne: _____

KOHTEEN HALLINTAA KOSKEVA KYSELY

YDININDIKAATTORI

C.4.1 Prosenttiosuus kohteesta, johon sovelletaan kulttuuriperinnön suojelua koskevaa toimintalinjaa tai -suunnitelmaa

Onko kohteessa kulttuuriperinnön suojelua ja tukemista koskeva poliittinen toimintalinja?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos on, osallistuvatko kaikki kohteeseen kuuluvat yhteisöt tähän toimintalinjaan?

☐ Kyllä ☐ Eivät ☐ Osa

Selittäkää vastaustanne: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI

C.4.1.2 Kohteen suurimpien perinteiseen/paikalliseen kulttuuriin ja voimavaroihin keskittyvien tapahtumien prosenttiosuus

Luetelkaa (enintään kymmenen) suurinta kohteessa järjestettyä tapahtumaa.

Rastikaa ruutu niiden tapahtumien kohdalla, jotka perustuvat perinteiseen/paikalliseen kulttuuriin:

1. _____	☐
2. _____	☐
3. _____	☐
4. _____	☐
5. _____	☐
6. _____	☐
7. _____	☐
8. _____	☐
9. _____	☐
10. _____	☐

VALINNAINEN INDIKAATTORI

D.2.1.1 Prosenttiosuus kohteesta, joka sisältyy ilmastomuutokseen sopeutumista koskevaan strategiaan tai suunnitteluun

Osallistuuko kohde ilmastomuutoksen sopeutumisstrategian suunnitteluun (esim. veden keruu ja varastointi, vierailukohteiden siirtäminen, jos mahdollista, jne.)?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos osallistuu, osallistuvatko kaikki kohteeseen kuuluvat yhteisöt tähän strategiaan?

☐ Kyllä ☐ Eivät ☐ Osa

Selittäkää vastaustanne: _____

Mikä on kohteen kokonaispinta-ala (km²)?

YDININDIKAATTORI

D.7.1 Suojeluun osoitetun alueen prosenttiosuus (pinta-ala, km²) kohteesta

Mikä on kohteessa suojeluun osoitetun alueen kokonaispinta-ala (km²)?

VALINNAINEN INDIKAATTORI

D.7.1.2 Biologisen monimuotoisuuden hallintaa ja seurantaa koskevan suunnitelman piiriin kuuluva prosenttiosuus kohteesta

Mikä on biologisen monimuotoisuuden hallintaa ja seurantaa koskevan suunnitelman piiriin kuuluva kokonaispinta-ala (km²)?

YDININDIKAATTORI

D.8.1 Kohteessa on käytössä toimintalinjoja, joissa matkailuyrityksiltä edellytetään valo- ja melusaasteen vähentämistä minimiinsä

Onko kohteessa käytössä toimintalinjoja, joissa matkailuyrityksiltä edellytetään valo- ja melusaasteen vähentämistä minimiinsä?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos on, osallistuvatko kaikki kohteen yritykset tähän strategiaan?

☐ Kyllä ☐ Eivät ☐ Osa

Selittäkää vastaustanne: _____

KOHTEN HALLINTAA KOSKEVA KYSELY

VALINNAINEN INDIKAATTORI

D.8.1.1 Melun ja valosaasteen vähentämiseen tähtäävien paikallisten strategioiden ja/tai suunnitelmien piiriin kuuluva prosenttiosuus kohteesta ja väestöstä

Onko kohteessa melun ja valosaasteen vähentämiseen tähtäävä paikallinen strategia ja/tai suunnitelma?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos on, kuinka laaja on melua/valosaastetta koskeva toimintalinja?

Jos on, kuinka suuri prosenttiosuus väestöstä asuu tämän strategian piiriin kuuluvalla alueella?

VALINNAINEN INDIKAATTORI

C.3.1.1 Kohteen prosenttiosuus, joka kuuluu sellaisen julkisen liikenteen piiriin, joka on esteetöntä vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia

Mikä on kohteessa sellaisen alueen kokonaispinta-ala (km²), joka kuuluu vammaisille esteettömän julkisen liikenteen piiriin?

Yrityskysely

YRITYSKYSELY

Tässä kyselyssä on luettelo kysymyksistä, joita voidaan käyttää tarvittavien tietojen keräämiseen yritystietojen kannalta merkittävistä indikaattoreista. Voidaan käyttää kaikkia kysymyksiä tai valita vain joitakin niistä.

Huom.: kunkin kysymyksen kannalta merkitykselliset indikaattorit on sisällytetty kyselyyn, jotta siitä kävisi ilmi kysymysten ja eri indikaattoreiden välinen suhde.

Ennen kyselytutkimuksen toteuttamista olisi poistettava indikaattoritiedot.

Käyttäkää muutama minuutti aikaanne, jotta voimme parantaa kohteemme laatua. Kaikkia vastauksia käsitellään luottamuksellisinä. Kiitos yhteistyöstä.

Ilmoittakaa yrityksen toimiala:

- ☐ Majoitus
☐ Ravintolapalvelut
☐ Viihdepalveluiden tarjontar
☐ Virkistyspalveluiden tarjonta ulkotiloissa
☐ Liikenne
☐ Muu, täsmentäkää: _____

Ilmoittakaa asemanne yrityksessä:

VALINNAINEN INDIKAATTORI**B.3.1.1 Kausityöpaikkojen prosenttiosuus matkailussa**

Mikä on työntekijämääränne koko vuodelta?

_____	kokopäivätoimista työntekijää
_____	osa-aikaista työntekijää
_____	kausityöntekijää
_____	harjoittelijaa
_____	muuta, täsmentäkää: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI**B.3.1.2 Opiskelijoille harjoittelupaikkoja tarjoavien matkailuyritysten prosenttiosuus**

Tarjoaako yrityksenne opiskelijoille harjoitteluohjelmia?

- ☐ Kyllä ☐ Ei

YDININDIKAATTORI**C.2.1 Matkailualalla työllistettyjen miesten ja naisten prosenttiosuus**

Mikä on yrityksessä työskentelevien naisten ja miesten lukumäärä?

Naiset	Miehet	
_____	_____	kokopäivätoimista työntekijää
_____	_____	osa-aikaista työntekijää
_____	_____	kausityöntekijää
_____	_____	harjoittelijaa
_____	_____	muuta, täsmentäkää: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI**C.2.1.1 Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa pääjohtajana on nainen**

Onko yrityksenne pääjohtaja nainen vai mies?

- _____ nainen _____ mies

VALINNAINEN INDIKAATTORI**C.2.1.2 Naisten keskimääräinen palkka matkailualalla verrattuna miesten keskimääräiseen palkkaan (luokiteltuna matkailualan työpaikan tyypin mukaisesti)**

Ilmoittakaa työntekijöidenne yhteenlaskettu kuukausittainen bruttopalkka:

Osa-aikaiset työntekijät	Naisten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____	Miesten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____
Aloitustason/ alhaisen koulutustason tehtävä	Naisten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____	Miesten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____
Keskitason/ ammattitaitoa edellyttävä tehtävä	Naisten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____	Miesten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____
Keskijohto	Naisten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____	Miesten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____
Ylempi johto	Naisten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____	Miesten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____
Muut, täsmentäkää:	Naisten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____	Miesten lukumäärä # _____ yhteenlaskettu bruttopalkka € _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI**B.2.2.1 Keskimääräinen huoneen hinta kohteessa**

Jos kyseessä on majoitusliike, mikä on keskimääräinen huoneen hinta?

_____ ☐ Ei sovellu

YDININDIKAATTORI**C.3.2 Niiden vierailukohteiden prosenttiosuus, jotka ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin**

Osallistutko tunnustettuun esteettömyysohjelmaan (sertifiointi- tai merkintäjärjestelmä, jossa arvioidaan matkailijamajoituksen ja vierailukohteiden esteettömyys liikuntarajoitteisten kävijöiden osalta)?

☐ Kyllä ☐ Ei

YDININDIKAATTORI**C.3.1 Niiden kaupallisten majoitusliikkeiden prosenttiosuus, joiden huoneet ovat vammaisille esteettömiä ja/tai jotka osallistuvat tunnustettuihin esteettömyysohjelmiin**

Jos kyseessä on majoitusliike, onko siinä tarjolla vammaisten tai liikuntarajoitteisten kävijöiden tarpeisiin sopivia huoneita?

☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei sovellu

YDININDIKAATTORI**B.4.1 Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa on tehty palotarkastus viimeksi kuluneena vuonna**

Onko yrityksessä tehty palotarkastus viimeksi kuluneena vuonna?

☐ Kyllä ☐ Ei

Tarkastuspäivä: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI**B.2.1.2 Kohteen hallintoon / yhteismarkkinointiin osallistuvien kymmenen suurimman matkailuyrityksen prosenttiosuus**

Osallistuuko yritys kohteen yhteismarkkinointitoimintaan (esim. osallistumalla matkailuyritysten yhdistyksiin tai myynninedistämis-/mainoskampanjoihin)?

☐ Kyllä ☐ Ei

YRITYSKYSELY

VALINNAINEN INDIKAATTORI**A.4.1.1 Niiden yritysten prosenttiosuus, jotka tiedottavat kävijöille kestävyyspyrkimyksistään tuotteissaan, markkinoinnissaan tai brändien avulla**

Ilmaistaanko yrityksen näkemys kestävyystiedosta julkisesti (kävijöille suunnatuissa esitteissä, verkkosivuilla jne.) eli sisältyykö niihin erillinen kestävyyskysymyksiä ja -aloitteita käsittelevä osio?

☐ Kyllä ☐ Ei

YDININDIKAATTORI**A.2.1 Niiden matkailuyritysten/-laitosten prosenttiosuus kohteessa, jotka käyttävät ympäristöä/laatua/kestävyyttä koskevaa vapaaehtoista ja varmennettua sertifiointia/merkintää ja/tai yrityksen yhteiskuntavastuuta koskevia toimenpiteitä**

Onko yrityksellä jokin ympäristö- tai kestävyyssertifiointi (esim. ISO 14.001, EMAS, matkailun ympäristömerkki)?

☐ Kyllä ☐ Ei

VALINNAINEN INDIKAATTORI**A.2.1.1 Niiden matkailuyritysten tai -laitosten määrä, jotka laativat GRI-ohjeiston (Global Reporting Initiative) mukaiset kestävyysraportit**

Laatiiko yritys GRI-ohjeiston mukaisen kestävyysraportin?

☐ Kyllä ☐ Ei

YDININDIKAATTORI**B.5.1 Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, jotka aktiivisin toimin pyrkivät hankkimaan paikallisia, kestäviä ja reilun kaupan tavaroita ja palveluita**

Mikä prosenttiosuus yrityksen palveluista ja tavaroista (lukuun ottamatta elintarvikkeita ja juomia) hankitaan paikallisesti tai kestävästi tai on reilun kaupan mukaista?

☐ < 10 %
☐ 10 – 25 %
☐ 25 – 50 %
☐ > 50 %

VALINNAINEN INDIKAATTORI**B.5.1.2 Sellaisten matkailuyritysten prosenttiosuus, jotka hankkivat vähintään 25 % elintarvikkeista ja juomista paikallisilta/alueellisilta tuottajilta**

Jos yrityksessä tarjoillaan ruokaa tai juomia, mikä osuus näistä tuotteista on tuotettu paikallisesti/alueellisesti?

☐ Ei soveltu
☐ < 10 %
☐ 10 – 25 %
☐ 25 – 50 %
☐ > 50 %

YDININDIKAATTORI**D.2.1 Ilmastomuutoksen lievittämiseen tähtääviin ohjelmiin osallistuvien matkailuyritysten prosenttiosuus. Tällaisia ovat esim. seuraavat: hiilidioksidihyväksyminen, matalaenergiajärjestelmät jne. sekä ilmastomuutokseen sopeutumista koskevat toimet ja toiminnot**

Osallistuuko yritys ilmastomuutosta lievittäviin ohjelmiin (esim. hiilidioksidihyväksyminen, matalaenergiajärjestelmät jne.)?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos osallistuu, mihin ohjelmiin: _____

Osallistuuko yritys jollakin tavoin ilmastomuutokseen sopeutumistoimiin (esim. veden keruu ja varastointi, vierailukohteiden siirtäminen, jos mahdollista, jne.)?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos osallistuu, mihin toimiin: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.6.1.1 Matalaenergialamppuihin siirtyneiden matkailuyritysten prosenttiosuus**

Onko yrityksessä siirrytty matalaenergiavalaisukseen (esim. LED-lamppuihin)?

☐ Kyllä ☐ Ei

YDININDIKAATTORI**D.6.1 Energiankulutus matkailijan yöpymistä kohden verrattuna väestön yleiseen energiankulutukseen henkilöä ja yöpymistä kohden**

Jos kyseessä on majoitusliike, mikä oli yrityksen energiankulutus viimeisimmältä kuukaudelta, jonka tiedot ovat käytettävissä?

Jos kyseessä on majoitusliike, mikä oli kyseisenä kuukautena kirjattujen matkailijoiden yöpymisten määrä?

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.6.1.2 Uusiutuvista lähteistä saadun energian vuotuinen kulutus (Mwh) prosenttiosuutena energian kokonaiskulutuksesta**

Käyttääkö yritys uusiutuvia energialähteitä (esim. aurinkopaneelit, biomassa, tuulivoimalat)?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos käyttää, minkä osuuden energiatarpeesta uusiutuva energia kattaa?

_____ %

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.3.1.1 Jätteiden lajittelua harjoittavien matkailuyritysten prosenttiosuus**

Lajitteleeko yritys eri jätetyypit?

☐ Kyllä ☐ Ei

YDININDIKAATTORI**D.5.1 Puhtaan veden kulutus matkailijan yöpymistä kohden verrattuna väestön yleiseen vedenkulutukseen henkilöä ja yöpymistä kohden**

Jos kyseessä on majoitusliike, mikä oli viimeksi kirjatulla kaudella majoitusliikkeessä kulutetun veden kokonaismäärä?

Ensimmäinen mittarin luku, päivämäärä _____

Nykyinen lukema _____ m³

Ensimmäinen mittarin luku, päivämäärä _____

Nykyinen lukema _____ m³

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.5.1.1 Niiden matkailuyritysten prosenttiosuus, joissa on vähäkulutuksiset suihkut ja hanat ja/tai kaksoishuuhdeltu-wc:t/vedettömät urinaalit**

Osallistuuko yritys vedensäästötoimiin (esim. kaksoishuuhdeltu-wc:t/vedettömät urinaalit, vähäkulutuksiset suihkut ja hanat, puutarhan tippukastelu)?

☐ Kyllä ☐ Ei

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.5.1.2 Kierrätettyä vettä käyttävien matkailuyritysten prosenttiosuus**

Käyttääkö yritys kierrätettyä vettä?

☐ Kyllä ☐ Ei

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.2.1.2 Prosenttiosuus majoituksen ja vierailukohteiden infrastruktuurista, joka sijaitsee pilaantumisalttiilla vyöhykkeillä**

Sijaitseeko yritys riskialttiilla vyöhykkeellä (alueella joka on altis tulville, lumivyöryille jne.)?

☐ Kyllä ☐ Ei

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.7.1.1 Sellaisten paikallisten matkailualan yritysten prosenttiosuus, jotka aktiivisesti tukevat paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja maiseman suojelua, säilyttämistä ja hoitamista**

Osallistuuko yritys johonkin toimintaan, jolla tuetaan paikallisen luonnon monimuotoisuutta ja maiseman suojelua, säilyttämistä ja hoitamista (esim. yhteistyö ympäristökasvatustoiminnassa luonnonalueilla/elinympäristöissä, toiminnan tai järjestelyjen sponsorointi luonnonpuistoissa)?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos osallistuu, mihin toimiin: _____

Kysely asukkaille

KYSELY ASUKKAILLE

ässä kyselyssä on luettelo kysymyksistä, joita voidaan käyttää tarvittavien tietojen keräämiseen asukkaita koskevien tietojen kannalta merkittävistä indikaattoreista. Voidaan käyttää kaikkia kysymyksiä tai valita vain joitakin niistä.

Huom.: kunkin kysymyksen kannalta merkitykselliset indikaattorit on sisällytetty kyselyyn, jotta siitä kävisi ilmi kysymysten ja eri indikaattoreiden välinen suhde.

Ennen kyselytutkimuksen toteuttamista olisi poistettava indikaattoritiedot.

Käyttäkää muutama minuutti aikaanne, jotta voimme parantaa kohteemme laatua. Kaikkia vastauksia käsitellään luottamuksellisin. Kiitos yhteistyöstä.

VALINNAINEN INDIKAATTORI

C.1.1.1 Niiden asukkaiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä matkailuun kohteessa (kuukauden/sesongin aikana)

Olen yleisesti tyytyväinen matkailuun asuinpaikkani kohteessa

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä
syksyllä	0	0	0	0	0
talvella	0	0	0	0	0
kevällä	0	0	0	0	0
kesällä	0	0	0	0	0

VALINNAINEN MERKITYKSELLINEN KYSYMYS

Yhteisölle koituu etuja matkailusta ja matkailijoista asuinpaikkani kohteessa

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä
	0	0	0	0	0

VALINNAINEN MERKITYKSELLINEN KYSYMYS

Minulle koituu etuja matkailusta ja matkailijoista asuinpaikkani kohteessa

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä
	0	0	0	0	0

VALINNAINEN INDIKAATTORI

A.1.1.1 Niiden asukkaiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä osallistumiseensa ja vaikuttamiseensa matkailun suunnittelussa ja kehittämisessä

Olen yleisesti erittäin tyytyväinen asukkaiden osallistumiseen ja vaikuttamiseen matkailun suunnittelussa ja kehittämisessä.

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä
	0	0	0	0	0

VALINNAINEN INDIKAATTORI

C.4.1.1 Niiden asukkaiden prosenttiosuus, joilla on myönteinen tai kielteinen näkemys matkailun vaikutuksesta kohteen identiteettiin

Millainen vaikutus matkailulla on mielestänne kohteen **omalaatuisuuteen ja paikalliseen identiteettiin, kulttuuriin ja perintöön?**

- ☐ vahingollinen
- ☐ ylläpitävä
- ☐ parantava
- ☐ ei vaikutusta

VALINNAINEN MERKITYKSELLINEN KYSYMYS

Millainen vaikutus matkailulla on mielestänne **elämänlaatuun** kohteessa?

- ☐ vahingollinen
- ☐ ylläpitävä
- ☐ parantava
- ☐ ei vaikutusta

KYSELY ASUKKAILLE

VALINNAINEN VÄESTÖRAKENTEELLINEN KYSYMYS

Mikä on sukupuolenne?

- ☐ Mies ☐ Nainen

VALINNAINEN VÄESTÖRAKENTEELLINEN KYSYMYS

Mihin ikäryhmään kuulutte?

- ☐ 15 – 24
☐ 25 – 49
☐ 50 – 64
☐ 65 – 79
☐ 80 tai yli

VALINNAINEN VÄESTÖRAKENTEELLINEN KYSYMYS

Mikä seuraavista kuvaa parhaiten työllisyystilannettanne?

- ☐ kokopäivätyössä (vähintään 30 viikkotuntia)
☐ osa-aikatyössä (alle 30 viikkotuntia)
☐ satunnaisesti työssä
☐ opiskelija
☐ eläkkeellä
☐ ei tällä hetkellä palkallisessa työssä

Kävijäkysely

KÄVIJÄKYSELY

Tässä kyselyssä on luettelo kysymyksistä, joita voidaan käyttää tarvittavien tietojen keräämiseen kävijätietojen kannalta merkittävistä indikaattoreista. Voidaan käyttää kaikkia kysymyksiä tai valita vain joitakin niistä.

Huom.: kunkin kysymyksen kannalta merkitykselliset indikaattorit on sisällytetty kyselyyn, jotta siitä kävisi ilmi kysymysten ja eri indikaattoreiden välinen suhde.

Ennen kyselytutkimuksen toteuttamista olisi poistettava indikaattoritiedot.

Käyttäkää muutama minuutti aikaanne, jotta voimme parantaa kokemustanne kohteessamme.

Kiitos yhteistyöstä!

Kohteessa käyntinne päivämäärä: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.1.2.1 Päiväkävijöiden keskimääräinen matka (km) kohteeseen ja takaisin**

Mikä on asuinmaanne ja vakituisen asuinpaikkanne postinumero?

Maa: _____

Postinumero: _____

YDININDIKAATTORI**D.1.2 Matkailijoiden keskimääräinen matka (km) kotiaan ja takaisin tai keskimääräinen matka (km) edellisestä kohteesta nykyiseen kohteeseen**

Mistä matkustitte tänään?

☐ kotoa ☐ muusta kohteesta: _____
(täsmätkää)

YDININDIKAATTORI**D.1.1 Eri liikennevälineillä kohteeseen saapuvien matkailijoiden ja päiväkävijöiden prosenttiosuudet (yksityinen/julkinen ja liikennevälineen tyyppi)**

Mikä oli tärkein liikennevälineenne matkalla tänne?

- ☐ juna
- ☐ lentokone
- ☐ bussi
- ☐ henkilöauto (oma, ystävien, yrityksen)
- ☐ henkilöauto (vuokrattu)
- ☐ moottoripyörä
- ☐ polkupyörä
- ☐ kävely
- ☐ asuntovaunu/pakettiauto/rekka
- ☐ vene/laiva/lautta
- ☐ muu, täsmätkää: _____

VALINNAINEN INDIKAATTORI**D.1.1.1 Paikallisia/pehmeitä liikkuvuuden/julkisen liikenteen palveluita kohteessa liikkumiseen käyttävien kävijöiden prosenttiosuus**

Mitä liikennemuotoa käytitte / aioitte käyttää täällä oleskelunne aikana?

- ☐ polkupyörä
- ☐ paikallinen julkinen liikenne (bussi, juna...)
- ☐ muu (yksityisauto, retkibussi, taksi...)

YDININDIKAATTORI**B.1.1 Matkailijoiden yöpymisten määrä kuukausittain**

Yövyittekö täällä?

☐ Kyllä**YDININDIKAATTORI****B.2.1 Matkailijoiden oleskelun keskimääräinen kesto (yötä)**

Jos yövyitte, ilmoittakaa tässä kohteessa vietettyjen öiden määrä:

VALINNAINEN INDIKAATTORI**B.1.1.2 Päiväkävijöiden määrä huippusesongin ja matalasesongin aikana**☐ En**VALINNAINEN INDIKAATTORI****B.2.1.1 Päiväkävijöiden oleskelun keskimääräinen kesto (tuntia)**

Jos ette, ilmoittakaa tässä kohteessa vietettyjen tuntien lukumäärä:

VALINNAINEN INDIKAATTORI**A.3.1.1 Toistuvasti saapuvien/palaavien (5 vuoden kuluessa) prosenttiosuus**

Onko tämän ensimmäinen käyntinne tässä kohteessa?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos ei, kuinka monta kertaa olette käynyt tässä kohteessa viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana?

YDININDIKAATTORI**B.1.2 Päiväkohtaiset menot matkailijaa kohden (majoitus, ruoka ja juomat, muut palvelut)****VALINNAINEN INDIKAATTORI****B.1.1.3 Päiväkävijöiden päiväkohtaiset menot**Kuinka paljon rahaa käytitte **henkeä ja päivää kohden** täällä oleskelunne aikana (mukaan lukien majoitus, matkat kohteessa, ruoka ja juomat, ostokset ja viihdemeno)
☐ < 25 € ☐ 100 – 200 €
☐ 25 – 50 € ☐ > 200 €
☐ 50 – 100 €
YDININDIKAATTORI**A.3.1 Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä kokonaiskokemukseensa kohteessa**

Olen yleisesti tyytyväinen käyntiini tässä kohteessa.

Täysin samaa mieltä

Samaa mieltä

Ei samaa eikä eri mieltä

Eri mieltä

Täysin eri mieltä

0

0

0

0

0

Onko teillä tai jollakulla kanssanne matkustavalla vamma tai liikuntarajoite?

☐ Kyllä ☐ Ei

Jos on, valitkaa vastaus, joka parhaiten kuvastaa näkemystänne:

VALINNAINEN INDIKAATTORI**C.3.2.1 Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ovat tyytyväisiä kohteen esteettömyyteen vammaisille ja sellaisille, joilla on esteetöntä pääsyä koskevia erityisvaatimuksia**

Tässä kohteessa otetaan vammaisten kävijöiden erityistarpeet huomioon kaikilla toiminnan aloilla (majoitus, julkinen liikenne, vierailukohteet jne.)

Täysin samaa mieltä

Samaa mieltä

Ei samaa eikä eri mieltä

Eri mieltä

Täysin eri mieltä

0

0

0

0

0

YDININDIKAATTORI**A.4.1 Niiden kävijöiden prosenttiosuus, jotka ilmoittavat olevansa tietoisia kohteen kestävyyspyrkimyksistä**

Oletteko tietoinen tämän kohteen kestävyyspyrkimyksistä ja -aloitteista?

☐ Kyllä ☐ En

Luettelo ehdotetuista sidosryhmistä

Tietoja kohteen paikalliskoordinaattoreille: Sidosryhmien työryhmän muodostaminen

On olennaisen tärkeää koota yhteen useiden alojen edustajista koostuva sidosryhmien työryhmä, jotta merkityksellisten tietojen kerääminen olisi mahdollista ja jotta toiminta koettaisiin paikallistasolla omaksi.

Tärkeitä sidosryhmät olisi kutsuttava kokoukseen, jossa ne saavat tietoa ehdotetuista indikaattoreista ja indikaattorien hallintajärjestelmästä, voivat keskustella niistä ja antaa oman panoksensa. Kohteen paikalliskoordinaattorin olisi toimittava kokouksen isäntänä, tarvittaessa yhdessä muiden koordinaattorin henkilöstöön kuuluvien sekä kansallisen tai alueellisen matkailuorganisaation edustajien kanssa.

Kokoukseen olisi saatava matkailua ja sen liitännäisaloja laajasti edustavat osallistujat. Ehdotus niiden sidosryhmien luetteloksi, joista työryhmä muodostetaan, on jäljempänä. Kutsukirjeen malli annetaan erikseen. Tätä voidaan käyttää tarpeen mukaan ja sitä voidaan sovittaa olosuhteisiin. Niihin sidosryhmien edustajiin, jotka ovat jo ennestään tuttuja, on luultavasti helpointa ottaa yhteys puhelimitse tai sähköpostitse, kun taas muiden alojen sidosryhmille (energian ja veden toimittajat, poliisi jne.) voidaan lähettää hieman muokattu kutsu, jossa korostuu tämän aloitteen merkitys niiden toimialalle.

Tässä annetaan luettelomuodossa joitakin ehdotuksia. Muita omaan kohteeseen sopivaksi katsottuja sidosryhmiä voi vapaasti kutsua mukaan. Keskimäärin sidosryhmien työryhmään kuuluu noin 15–20 henkilöä (pienissä kohteissa vähemmän).

Edustajia seuraavista:

- alueellinen/paikallinen matkailuorganisaatio ja matkailun kehittämisyritys
- paikalliset suunnittelusta, liikenteestä ja maaseudun/kaupungin kehittämisestä vastaavat hallinto-osastot
- jätehuollosta vastaava osasto (vesi ja kiinteä jäte)
- vesihuollosta vastaava osasto tai vesilaitos (paikallinen tai alueellinen)
- energialaitos ja/tai energian toimittaja
- poliisi / turvallisuusyksikkö
- metsän/suojelualueiden tai puistojen hoidosta vastaava osasto
- lentokenttä-/satamaviranomaiset (tarvittaessa)
- paikallinen hotelli- tai matkailuyhdistys
- matkaopas-, leirintäalue-, matkailuvaunu-, huvila-, loma-asuntoyhdistyksiä
- aiheeseen liittyviä kansalaisjärjestöjä
- paikallinen kauppakamari
- matkailualan työntekijäjärjestöt ja/tai ammattiliitot
- tutkimuslaitokset, jotka tekevät aiheeseen liittyvää tutkimustyötä

Kutsukirjemalli

Päiväys

Arvoisa vastaanottaja

Jotta matkailuelinkeino (kohteen nimi) kehittyisi kannattavaksi ja olisi kestäväällä pohjalla, olemme päättäneet hyödyntää Euroopan komission tarjoamaa indikaattoripohjaista hallinnoinnin työkalua. Tämä työkalu on nimeltään XXXX. Se perustuu prosessiin, josta vastaavat ja jota muokkaavat paikalliset sidosryhmät. Ne edustavat laajalti eri aloja ja työskentelevät yhdessä työryhmässä.

Koska Teillä on merkittävä rooli paikallisessa matkailutoiminnassa ja matkailun hallinnoinnissa, haluaisimme kutsua Teidät sidosryhmien työryhmän jäseneksi ja osallistuman aloituskokoukseen, joka pidetään

(päivämäärä ja aika)
(paikka)

Kokouksessa annetaan yleiskatsaus hallinnointijärjestelmään ja siihen, miten järjestelmän avulla voidaan vaikuttaa matkailun kehittymiseen (kohteen nimi). Kokouksessa on mahdollisuus esittää ja jakaa näkemyksiä keskeisistä kysymyksistä, mikä auttaa priorisoimaan toiminta-aloja.

Matkailu vaikuttaa kaikkiin. Tämän vuoksi sidosryhmien työryhmässä tarvitaan eri alojen laajaa edustusta. Näin saadaan käyttöön osaamista, asiantuntemusta ja tietoja kunkin sidosryhmän alalta, jolloin voimme muodostaa tarkan käsityksen matkailuelinkeinostamme ja sen vuorovaikutuksesta paikallistalouden, yhteisön ja ympäristön eri alojen kanssa. Kyseessä on erinomainen tilaisuus yhdessä kehittää sellaista matkailua, jota alueellemme toivomme. Haluaisimme Teidän olevan osa tätä työtä.

Pyydän ilmoittamaan osallistumisesta. Vastaustanne odottaen.

Kunnioittavasti

(nimi)

ENTERPRISE & INDUSTRY MAGAZINE

The online *ENTERPRISE & INDUSTRY MAGAZINE* (http://ec.europa.eu/enterprise/magazine/index_en.htm) covers issues related to SMEs, innovation, entrepreneurship, the single market for goods, competitiveness and environment protection, industrial policies across a wide range of sectors, and more.

The printed edition of the magazine is published three times a year. You can subscribe online (http://ec.europa.eu/enterprise/magazine/print-edition/subscription/index_en.htm) to receive it in French, Spanish, German or Italian - free of charge by post.

Euroopan komissio

Euroopan matkailun indikaattorijärjestelmä. Työkalupaketti kestävät matkakohteet

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto

2013 — 56 s. — 21 × 29.7 cm

ISBN 978-92-79-29325-2

doi:10.2769/45393

MISTÄ EU:N JULKAISUJA SAA?

Maksuttomat julkaisut:

- yksi kappale:
EU Bookshopista (<http://bookshop.europa.eu>)
- enemmän kuin yksi kappale tai julisteet/kartat:
Euroopan unionin edustustoista (http://ec.europa.eu/represent_fi.htm),
muissa kuin EU-maissa sijaitsevista lähetystöistä (http://eeas.europa.eu/delegations/index_fi.htm),
ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun (http://europa.eu/europedirect/index_fi.htm)
tai soittamalla 00 800 6 7 8 9 10 11 (maksuton numero koko EU:n alueella) (*).

(*) Saat pyytämäsi tiedot maksutta. Myös useimmat puhelut ovat maksuttomia, joskin jotkin operaattorit, puhelinkioskit tai hotellit voivat periä puheluista maksun.

Maksulliset julkaisut:

- EU Bookshopista (<http://bookshop.europa.eu>).

Maksulliset tilaukset:

- Euroopan unionin julkaisutoimiston myyntiedustajalta
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_fi.htm).

Julkaisutoimisto

ISBN 978-92-79-29325-2

9 789279 293252

doi:10.2769/45393